

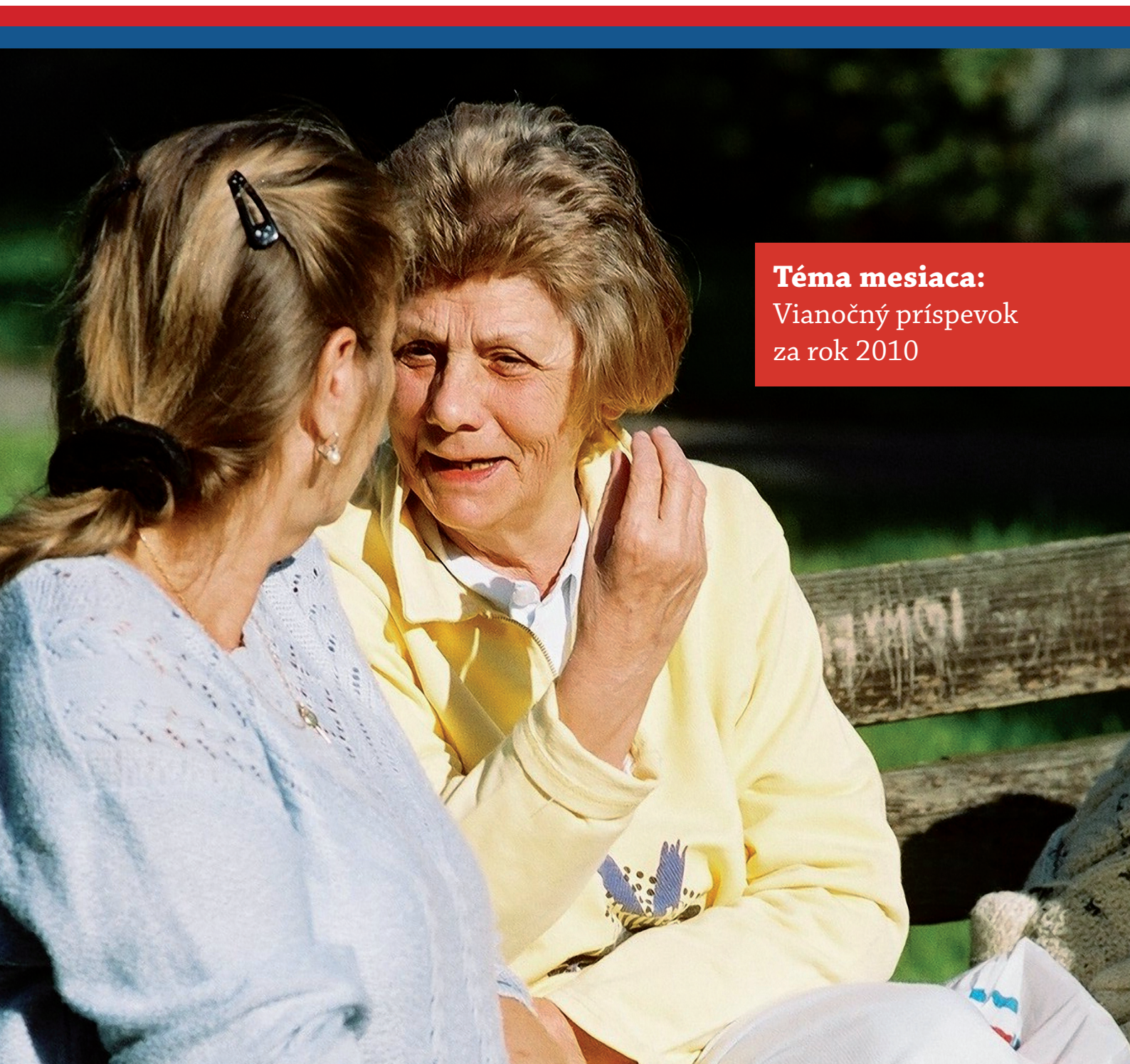

SOCIÁLNE POISTENIE

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

11
2010

1 € | 30,1260 Sk

Téma mesiaca:
Vianočný príspevok
za rok 2010

Dôchodkové poistenie:

Ako požiadať o vdovský
dôchodok

Európska únia:

Migrujúci a nárok na dávky
v chorobe a materstve

Poradňa:

Starobné dôchodkové sporenie
v otázkach a odpovediach

Účty pobočiek Sociálnej poisťovne, vedené v Štátnej pokladnici

Pobočky Sociálnej poisťovne	Názov účtu	v Štátnej pokladnici	IBAN
Bratislava	Záhradnícka 31, 829 02 Bratislava	7000155733	SK91818 0000000 7000155733
Trnava	Ul. V. Clementisa 24/A, 917 22 Trnava	7000155805	SK87818 0000000 7000155805
Dunajská Streda	Galantská cesta 693/5, 929 01 Dunajská Streda	7000155848	SK90818 0000000 7000155848
Galanta	Zoltána Kodálya 1629/48, 924 01 Galanta	7000155872	SK24818 0000000 7000155872
Senica	Hollého 1219, 905 01 Senica	7000155901	SK17818 0000000 7000155901
Trenčín	Jilemnického 3760, 912 50 Trenčín	7000155944	SK20818 0000000 7000155944
Považská Bystrica	Kukučínova 208/23, 017 53 Považská Bystrica	7000155979	SK45818 0000000 7000155979
Prievidza	Maticie slovenskej 10, 971 01 Prievidza	7000156007	SK65818 0000000 7000156007
Nitra	B. Slančíkovej 3, 950 43 Nitra	7000156031	SK96818 0000000 7000156031
Komárno	Petóffiho ulica 7, 945 79 Komárno	7000156074	SK02818 0000000 7000156074
Levice	sv. Michala 4, 934 71 Levice	7000156103	SK92818 0000000 7000156103
Nové Zámky	G. Széchényiho 10, 940 58 Nové Zámky	7000156146	SK95818 0000000 7000156146
Topoľčany	Nám. M. R. Štefánika 2269/18, 955 37 Topoľčany	7000156170	SK29818 0000000 7000156170
Žilina	Nám. Ľ. Štúra 5, 010 01 Žilina	7000156218	SK91818 0000000 7000156218
Čadca	Štúrova 2078, 022 01 Čadca	7000156242	SK25818 0000000 7000156242
Dolný Kubín	Aleja slobody 1878, 026 01 Dolný Kubín	7000156277	SK50818 0000000 7000156277
Liptovský Mikuláš	Štúrova 34, 031 32 Liptovský Mikuláš	7000156306	SK43818 0000000 7000156306
Vysunuté pracovisko Ružomberok	Podhora 9 - 10, 034 01 Ružomberok	7000156306	SK43818 0000000 7000156306
Martin	Nám. SNP č. 4, 036 25 Martin	7000156330	SK74818 0000000 7000156330
Banská Bystrica	Kapitulská 27, 974 26 Banská Bystrica	7000156365	SK02818 0000000 7000156365
Vysunuté pracovisko Brezno	B. Němcovej 4, 977 01 Brezno	7000156365	SK02818 0000000 7000156365
Lučenec	Dr. Vodu 6, 984 01 Lučenec	7000156402	SK70818 0000000 7000156402
Rimavská Sobota	Hviezdoslavova 3, 979 01 Rimavská Sobota	7000156437	SK95818 0000000 7000156437
Veľký Krtíš	Ul. SNP 28, 990 01 Veľký Krtíš	7000156728	SK95818 0000000 7000156728
Zvolen	Š. Moyzesa 1369/52, 960 62 Zvolen	7000156752	SK29818 0000000 7000156752
Žiar nad Hronom	Sládkovičova 17, 965 01 Žiar nad Hronom	7000156787	SK54818 0000000 7000156787
Prešov	Masarykova 1, 080 01 Prešov	7000156816	SK47818 0000000 7000156816
Bardejov	Hurbanova 6, 085 46 Bardejov	7000156840	SK78818 0000000 7000156840
Humenné	Námestie slobody 58, 066 57 Humenné	7000156875	SK06818 0000000 7000156875
Vysunuté pracovisko Snina	Partizánska 1057, 069 01 Snina	7000156875	SK06818 0000000 7000156875
Poprad	Ul. 1. mája 4053/24, 058 01 Poprad	7000156939	SK24818 0000000 7000156939
Stará Ľubovňa	Budovateľská 42/535, 064 01 Stará Ľubovňa	7000156904	SK96818 0000000 7000156904
Svidník	Sovietskych hrdinov 121, 089 01 Svidník	7000156963	SK55818 0000000 7000156963
Vranov nad Topľou	Rázusova 128, 093 18 Vranov nad Topľou	7000157018	SK25818 0000000 7000157018
Košice	Festivalové nám. 1, 041 84 Košice	7000157042	SK56818 0000000 7000157042
Košice okolie	Moldavská cesta 8/A, 040 11 Košice	7000157077	SK81818 0000000 7000157077
Michalovce	Námestie osloboditeľov 81, 071 01 Michalovce	7000157106	SK74818 0000000 7000157106
Rožňava	Štítnická 12, 048 13 Rožňava	7000157130	SK08818 0000000 7000157130
Spišská Nová Ves	Elektrárenská 10, 052 19 Spišská Nová Ves	7000157165	SK33818 0000000 7000157165
Trebišov	M. R. Štefánika 178, 075 01 Trebišov	7000157202	SK04818 0000000 7000157202

OBSAH

> TÉMA MESIACA	
Vianočný príspevok za rok 2010	2
> DÔCHODKOVÉ POISTENIE	
Ako požiadať o vdovský dôchodok	4
Doba studia a dôchodové pojištění ...	10
> EURÓPSKA ÚNIA	
Postup členských štátov EÚ pri vystavovaní dokladov	12
Rumunský systém sociálneho poistenia (1)	14
> PORADŇA	
Starobné dôchodkové sporenie v otázkach a odpovediach	16
Práca v USA a povinné nemocenské a dôchodkové poistenie	18
Poberanie podpory v nezamestnanosti a platenie poistného	18
Povinné dôchodkové poistenie v Nemecku	19
Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťa	20
Vrátenie poistného a spätné priznanie starobného dôchodku	20
> AKTUÁLNE	
Mapovanie trhu práce – výzva i nevyhnutnosť	21
Slovenskí dôchodcovia sú blízko hranice chudoby	22
> SERVIS / AKTUÁLNE	
Čo zaznamenali agentúry	23
Stretnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne s významnými dodávateľskými partnermi	24

Vážení čitatelia,

proklientska orientácia bola, je a bude jedným zo základných dlhodobých strategických zámerov Sociálnej poisťovne. A napriek kritike, ktorá sa neraz vznesie smerom k nej práve kvôli ústretovosti voči svojim poistencom, nemožno povedať, že sa Sociálna poisťovňa na tejto ceste nepohla o kus dopredu.

Kvalitná komunikácia inštitúcie s klientmi (a komunikácia vôbec) je základom naplňovania vytýčeného cieľa. Preto sme nesmierne radi, že po mesiacoch úsilia sa v lete 2010 posilnili klientske telefónne linky a rozšírili klientske pracoviská komunikačného odboru aj sekcie dôchodkového poistenia. Na prvom pracovisku sa po jeho rozšírení počet vybavených telefonátov viac ako zdvojnásobil, urýchlilo sa tiež vybavovanie elektronických požiadaviek klientov. Naším úsilím je dosiahnuť, aby práve tieto pracoviská prebrali postupne funkciu stredísk prvého kontaktu s klientom.

Nie, netvrdíme, že súčasný stav je ideálny. Obe pracoviská sú však z hľadiska technických možností aj ľudských kapacít otvorenými systémami, ktoré sme pripravení po dôkladnej analýze prispôbovať požiadavkám klientov. Každá minca má ale dve strany. Na jednej strane sa zrkadlí informovanosť klientov a na strane druhej uspokojenie ich požiadaviek. Informovať môžeme len v zmysle platnej legislatívy, sľúbiť a vybaviť nemožné jednoducho nevieme.

V súčasnosti sa na nás z médií denne valia informácie o navrhovaných zmenách zákona o sociálnom poistení. Platíť by mali od začiatku budúceho roka. Nás aj našich klientov čaká neľahké obdobie pripraviť sa po všetkých stránkach na aplikáciu zmien v praxi. Okrem iného aj v súvislosti s informovanosťou klientov. Komunikačný odbor aj ďalšie odborné pracoviská Sociálnej poisťovne sa budú usilovať informovať o zmenách médiá a širokú verejnosť všetkými možnými dostupnými prostriedkami. V nastávajúcom období sa totiž chceme aj vo vzťahu k informovaniu svojich klientov prezentovať ako moderná verejnoprávna inštitúcia. Ako inštitúcia, ktorá chce dokázať, že jej prioritné zameranie na klienta neostáva len na papieri.

Vianočný príspevok za rok 2010

Sociálnej poisťovni, ako aj iným platiteľom dôchodkov na území Slovenskej republiky vzniká povinnosť vyplatiť vianočný príspevok za rok 2010 niektorým poberateľom dôchodkov v súlade s právnou úpravou v zákone č. 592/2006 Z. z. o poskytovaní vianočného príspevku niektorým poberateľom dôchodku a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vianočnom príspevku“).

- Zákon o vianočnom príspevku upravuje
- **podmienky nároku na vianočný príspevok,**
 - **platiteľa vianočného príspevku a zásady určenia platiteľa vianočného príspevku, ak je viac platiteľov dôchodkov,**
 - **termín výplaty vianočného príspevku.**

Nariadenie vlády Slovenskej republiky o sumách vianočného príspevku v roku 2010, ktoré vláda schválila 20. októbra 2010 (ďalej len „nariadenie vlády“), z priemernej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykazanej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za rok 2009 určuje percentom (25 %, 30 %, 35 %, 40 %, 45 %, 50 %, 55 % a 60 %) nové hranice súm dôchodkov, ku ktorým sa vyplatí vianočný príspevok za rok 2010. Nariadenie vlády zároveň určuje konkrétne sumy vianočných príspevkov, ktoré sú v roku 2010 určené v ôsmich pásmach.

V akej sume sa vianočný príspevok za rok 2010 poskytne?

V súlade s článkom 1 § 1 ods. 8 zákona č. 592/2006 Z. z. sumy vianočného príspevku a sumy, ktoré dôchodok alebo úhrn dôchodkov nesmie presiahnuť, ustanovilo nariadenie vlády, ktoré je vykonávacím predpisom zákona o vianočnom príspevku.

Suma vianočného príspevku v roku 2010 je

- **66,39 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume do **186,20 eura**,
- **62,69 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 186,30 eura do **223,40 eura**,
- **58,95 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 223,50 eura do **260,60 eura**,
- **55,23 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 260,70 eura do **297,80 eura**,

- **51,50 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 297,90 eura do **335,10 eura**,
- **47,78 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 335,20 eura do **372,30 eura**,
- **44,06 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 372,40 eura do **409,50 eura**,
- **40,34 eura**, ak vyplácaný dôchodok alebo úhrn vyplácaných dôchodkov za mesiac december 2010 je v sume od 409,60 eura do **446,70 eura**.

Ktorým poberateľom dôchodkov vznikne nárok na vyplatenie vianočného príspevku za rok 2010?

1. Nárok na vianočný príspevok za kalendárny rok 2010 má poberateľ

- **starobného** dôchodku,
 - **predčasného starobného** dôchodku,
 - **invalidného** dôchodku,
 - **vdovského** dôchodku alebo **vdoveckého** dôchodku,
 - **sirotského** dôchodku,
 - **sociálneho** dôchodku,
- ktorému Sociálna poisťovňa tento **dôchodok priznala pred 1. decembrom 2010, a ak k výplatnému termínu za mesiac december 2010 poberateľ dôchodku**
- a) **má nárok na výplatu tohto dôchodku,**
 - b) **má bydlisko na území Slovenskej republiky a**
 - c) **suma dôchodku alebo úhrn súm starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, sociálneho dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku a tiež výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku, sirotského výsluhového dôchodku, ktoré boli prekvalifikované alebo vypočítané z dôchodkov priznaných podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom zabez-**

pečení, **nepresiahne hranice súm dôchodkov určené nariadením vlády.**

2. Nárok na vianočný príspevok za kalendárny rok 2010 má aj ten poberateľ dôchodku, ktorému v období od 1. decembra 2010 do 31. decembra 2010 vznikol nárok na výplatu

- **starobného** dôchodku,
- **predčasného starobného** dôchodku,
- **invalidného** dôchodku,
- **vdovského** dôchodku alebo **vdoveckého** dôchodku,
- **sirotského** dôchodku,
- **sociálneho** dôchodku,

a to z dôvodu uvoľnenia výplaty alebo priznania niektorého z týchto dôchodkov Sociálnou poisťovňou, ak ku dňu, od ktorého mu vznikol nárok na výplatu dôchodku,

a) má bydlisko na území Slovenskej republiky,

b) **suma dôchodku alebo úhrn súm starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, sociálneho dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku a tiež výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku, sirotského výsluhového dôchodku, ktoré boli prekvalifikované podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, nepresiahne hranice súm dôchodkov určené nariadením vlády.**

3. Na vianočný príspevok má nárok aj poistenec s bydliskom na území Slovenskej republiky, ktorému spätne v období pred 1. decembrom 2010 vznikne nárok na výplatu

- **starobného** dôchodku,
- **predčasného starobného** dôchodku,
- **invalidného** dôchodku,
- **vdovského** dôchodku alebo **vdoveckého** dôchodku,
- **sirotského** dôchodku,
- **sociálneho** dôchodku,

a to z dôvodu uvoľnenia výplaty niektorého z týchto dôchodkov alebo priznania sta-

robného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku alebo niektorého z pozostalostných dôchodkov Sociálnou poisťovňou, ak k výplatnému termínu za mesiac december 2010

- a) **má nárok na výplatu dôchodku** a
- b) **suma dôchodku** alebo **úhrn súm** starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku, invalidného dôchodku, sociálneho dôchodku, vdovského dôchodku, vdoveckého dôchodku, sirotského dôchodku a tiež výsluhového dôchodku, invalidného výsluhového dôchodku, vdovského výsluhového dôchodku, sirotského výsluhového dôchodku, ktoré boli prekvalifikované alebo vypočítané z dôchodkov priznaných podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom zabezpečení, nepresiahne hranice súm dôchodkov určené nariadením vlády.

4. Nárok na vianočný príspevok má podľa článku 1 § 1 ods. 2 a 3 zákona o vianočnom príspevku v znení zákona č. 463/2008 Z. z. aj poberateľ

- starobného dôchodku,
- invalidného dôchodku,
- vdovského dôchodku alebo vdoveckého dôchodku,
- sirotského dôchodku, a aj
- výsluhového dôchodku,
- invalidného výsluhového dôchodku,
- vdovského výsluhového dôchodku alebo vdoveckého výsluhového dôchodku,
- sirotského výsluhového dôchodku,

ktoré boli **prekvalifikované** alebo **vypočítané z dôchodkov priznaných podľa všeobecných právnych predpisov o sociálnom zabezpečení**.

V takýchto prípadoch dôchodok vypláca **Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, Colné riaditeľstvo Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo Zboru väzenskej a justičnej stráže, Generálne riaditeľstvo železničnej polície, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Slovenská informačná služba a Národný bezpečnostný úrad** (ďalej len „úrad“), ak k výplatnému termínu za mesiac december 2010 **poberateľ** uvedeného dôchodku

- a) **má bydlisko na území Slovenskej republiky,**
- b) **má nárok na výplatu tohto dôchodku,**
- c) **suma dôchodku** alebo **úhrn súm** dôchodkov nepresiahne hranice súm dôchodkov, ktoré sú určené nariadením vlády.

Pri posúdení nároku na vianočný príspevok a určení jeho sumy sa prihliada podľa článku 1 § 1 ods. 5 zákona č. 592/2006 Z. z. okrem už uvedených dôchodkov aj na sumy vdovského výsluhového dôchodku, vdoveckého výsluhového dôchodku, sirotského výsluhového dôchodku priznaného z výsluhového zabezpečenia podľa zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyplácaného poberateľovi dôchodku úradom v decembri 2010.

Kto vyplatí vianočný príspevok?

Vianočný príspevok za rok 2010 vyplatí ten **platiteľ dôchodku** (Sociálna poisťovňa alebo niektorý zo spomenutých úradov), **ktorý vypláca dôchodok, ku ktorému vianočný príspevok patrí. Ak dôchodok, ku ktorému patrí vianočný príspevok za rok 2010, v decembri 2010 vypláca Sociálna poisťovňa a zároveň aj úrad, vianočný príspevok vyplatí platiteľ dôchodku, ktorého suma je vyššia.**

Komu vianočný príspevok nepatrí?

Vianočný príspevok **nepatrí k dôchodku manželky.**

Vianočný príspevok je podľa článku 1 § 1 ods. 1 zákona č. 592/2006 Z. z. v znení zákona č. 463/2008 Z. z. **štátnou sociálnou dávkou, ktorá nepatrí poberateľovi dôchodku s bydliskom na území niektorého zo štátov Európskeho hospodárskeho priestoru a Švajčiarska.** Vianočný príspevok ďalej **nepatrí ani poberateľovi dôchodku s bydliskom na území niektorého zmluvného štátu, pretože žiadna zmluva Slovenskej republiky o sociálnom zabezpečení sa na túto štátnu sociálnu dávku nevzťahuje.**

JUDr. Zuzana Čandalová
odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Zásady, ktoré uplatňuje Sociálna poisťovňa

Sociálna poisťovňa podľa článku 1 § 1 ods. 4 zákona č. 592/2006 Z. z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z. **vyplatí vianočný príspevok** poberateľovi dôchodku

- **v deň výplatného termínu dôchodku v decembri 2010,** ak bol dôchodok priznaný pred 1. decembrom 2010,
- **v deň poukázania doplatku na dôchodku,** ak sa pravidelná výplata dôchodku nestihla zariadiť od výplatného termínu za mesiac december 2010.

Vianočný príspevok sa vyplatí v súlade s § 117 a § 275 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení poberateľovi dôchodku alebo inému príjemcovi dôchodku, ktorý je oprávnený na preberanie dôchodku.

Poberateľovi dôchodku sa na účely poskytnutia **vianočného príspevku**

- **prihliadne** aj na sumu dôchodku, ktorá sa z dôvodu výkonu zrážok z dôchodku poberateľovi dôchodku nepoukazuje,
- **prihliadne** na sumu dôchodku, o ktorú je dôchodok zvýšený z dôvodu úpravy dôchodku podľa § 54 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov,

- **neprihliadne** na dôchodok priznaný podľa medzishátnych zmlúv a nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia.

Vianočný príspevok Sociálna poisťovňa nevyplatí poberateľovi dôchodku, o ktorého priznaní alebo uvoľnení rozhoduje po 30. novembri 2010 a ktorému vianočný príspevok vyplatil niektorý z vyššie uvedených úradov.

Ďalej sa **vianočný príspevok nevyplatí k dôchodku poberateľa, ktorému už raz bol vyplatený vianočný príspevok k inému druhu dôchodku** podľa zákona o vianočnom príspevku.

Vianočný príspevok sa nevyplatí ani k preddavku na dôchodok.

Príklad 1

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2010 vyplatí Sociálna poisťovňa starobný dôchodok v sume 321,50 eura. Vianočný príspevok Sociálna poisťovňa vyplatí v sume 51,50 eura.

Príklad 2

Vo výplatnom termíne za mesiac december 2010 vyplatí Sociálna poisťovňa starobný dôchodok v sume 36,90 eura a útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky výsluhový dôchodok, na ktorý bol prekvalifikovaný starobný dôchodok, v sume 409,80 eura. Vianočný príspevok v sume 40,34 eura vo výplatnom termíne za mesiac december 2010 vyplatí útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, pretože suma dôchodku, ktorý vyplatí vo výplatnom termíne za mesiac december 2010, je vyššia ako suma dôchodku, ktorú vyplatí Sociálna poisťovňa vo výplatnom termíne za mesiac december 2010.

Ako požiadať o vdovský dôchodok

Vdovský dôchodok je dôchodková dávka, ktorá sa za podmienok ustanovených zákonom č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov poskytuje zo starobného poistenia alebo z invalidného poistenia. Účelom vdovského dôchodku je zabezpečiť vdove príjem v prípade úmrtia jej manžela.

Podmienky nároku na vdovský dôchodok

Nárok na vdovský dôchodok má vdova po manželovi, ktorý

- ku dňu smrti poberal starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok alebo
- ku dňu smrti splnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo
- ku dňu smrti získal počet rokov dôchodkového poistenia potrebný na vznik nároku na invalidný dôchodok alebo
- zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania.

Na rozdiel od právnych predpisov platných pred 1. januárom 2004 od 1. januára 2004 nemôže vzniknúť nárok na vdovský dôchodok rozvedenej žene a od tohto dňa sa neskúma žitie manželov v spoločnej domácnosti ani skutočnosť, či manželstvo plnilo spoločenskú funkciu alebo nie.

Nárok na vdovský dôchodok vzniká dňom smrti manžela, ktorým je deň úmrtia uvedený v úmrtnom liste alebo ktorým je deň uvedený ako deň smrti (resp. deň, ktorý nezvestný neprežil) v právoplatnom rozhodnutí súdu o vyhlásení manžela za mŕtveho.

Uplatnenie nároku

Konanie o priznaní vdovského dôchodku sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej

osoby (žiadateľky), ktorá si **uplatňuje** nárok na dôchodok a nárok na jeho výplatu.

Žiadateľka je povinná preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na vdovský dôchodok a jeho výplatu spôsobom, ktorý určuje Sociálna poisťovňa.

Za deň uplatnenia nároku na vdovský dôchodok a nároku na jeho výplatu sa považuje deň, keď žiadateľka prvýkrát požiadala príslušnú organizačnú zložku Sociálnej poisťovne (pozri ďalej) o spísanie žiadosti o priznanie tohto dôchodku. Spísaním žiadosti o priznanie dôchodku príslušnou organizačnou zložkou Sociálnej poisťovne sa považuje žiadosť za podanú.

Žiadosť o priznanie vdovského dôchodku spisuje pobočka Sociálnej poisťovne (ďalej len „pobočka“) príslušná podľa miesta trvalého pobytu žiadateľky.

Ak sa žiadateľka prechodne zdržiava mimo miesta svojho trvalého pobytu a zo zdravotných dôvodov nie je schopná podať žiadosť v pobočke príslušnej podľa miesta trvalého pobytu, žiadosť môže spísať pobočka príslušná podľa miesta prechodného pobytu.

Žiadateľka, ktorá je vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody, žiadosť podáva prostredníctvom ústavu Zboru väzenskej a justičnej stráže v pobočke príslušnej podľa sídla tohto ústavu.

Ak žiadateľka nemá na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, žiadosť spisuje ústredie Sociálnej poisťovne.

Tlačivo žiadosti je vyhotovené tak, aby

mohlo slúžiť ako podklad na posúdenie nároku na dôchodok a na určenie jeho sumy. Žiadosť okrem identifikačných údajov žiadateľky a poistenca, po ktorom sa uplatňuje nárok, obsahuje ďalšie údaje, ktoré priamo ovplyvňujú nárok na dôchodok a jeho sumu. Preto **na spísanie žiadosti** o vdovský dôchodok je žiadateľka povinná predložiť doklady preukazujúce všetky potrebné údaje (originály alebo úradne overené kópie), aby sa zabezpečilo uvedenie pravdivých, platných a presných údajov v žiadosti.

Ide predovšetkým o tieto doklady potrebné na spísanie žiadosti o priznanie vdovského dôchodku:

- platný preukaz totožnosti (občiansky preukaz alebo cestovný pas),
- sobášny list, resp. výpis z knihy manželstiev,
- úmrtný list manžela,
- doklad o ukončení vzdelania zomretého manžela (výučný list, maturitné vysvedčenie, diplom a podobne) alebo potvrdenie školy, odkedy a dokedy trvalo jeho štúdium, ktoré nebolo ukončené predpísaným spôsobom,
- vojenskú knižku alebo doklad vydaný príslušnou vojenskou správou,
- rodné listy detí, prípadne rozhodnutie príslušného orgánu, na ktorého základe bolo dieťa prevzaté do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov, a v prípade úmrtia dieťaťa pred dosiahnutím 18. roku veku aj úmrtný list alebo

výpis z matriky; ak dieťa bolo v starostlivosti inej osoby alebo ústavu, je potrebné predložiť aj doklad preukazujúci trvanie takéhoto obdobia (LEN AK SA ŽIADA O UZNANIE STAROSTLIVOSTI O DETI MANŽELOVI ALEBO VÝCHOVY DIEŤAŤA ŽIADATELKE).

Aby nárok na vdovský dôchodok, o ktorého priznanie sa žiada, mohla Sociálna poisťovňa posúdiť čo najrýchlejšie, je potrebné údaje uvedené v žiadosti preukázať hodnovernými dokladmi. Žiadosť nedoložená potrebnými dokladmi si vyžaduje dodatočné zisťovanie chýbajúcich údajov, čo má spravidla za následok, že o žiadosti nie je možné rozhodnúť včas.

K žiadosti o vdovský dôchodok musia byť priložené najmä tieto doklady týkajúce sa zomretého manžela:

- **potvrdenie o všetkých obdobiach, v ktorých občan**

bol evidovaný v evidencii nezamestnaných občanov hľadajúcich zamestnanie pred 1. januárom 2001,

poberal podporu v nezamestnanosti v čase od 1. januára 2001 do 31. decembra 2003,

- **hodnoverný doklad (najmä evidenčný list dôchodkového zabezpečenia,** potvrdenie zamestnávateľa, prípadne jeho právneho nástupcu), z ktorého je zrejmé, odkedy a dokedy trvalo zamestnanie,

- **potvrdenie zamestnávateľa o období zamestnania pred 1. májom 1990** v štátoch, s ktorými Slovenská republika nemá uzavretú medzištátnu zmluvu o sociálnom zabezpečení.

Okrem už uvedených dokladov sa predkladajú aj ďalšie doklady, a to podľa toho, o preukázanie ktorých skutočností ide.

Ak manžel žiadateľky o vdovský dôchodok **dosiahol dôchodkový vek pred 1. januárom 2004 a bol naďalej nepretržite zamestnaný k 31. decembru 2003,** k žiadosti o dôchodok je potrebné predložiť **potvrdenie zamestnávateľa o sume dosiahnutých vymeriavacích základov** odo dňa do-

siahnutia dôchodkového veku do konca kalendárneho roku, v ktorom dôchodkový vek dosiahol.

K žiadosti o vdovský dôchodok po poberateľovi výsluhového dôchodku alebo invalidného výsluhového dôchodku je potrebné pripojiť potvrdenie o období služobného pomeru zhodnoteného na účely výsluhového dôchodku, ktoré vydal príslušný útvar sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia, ktorý výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok vypláca.

Ak manžel žiadateľky získal aj obdobie výkonu služby príslušníka Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníka, Hasičského a záchranného zboru, Horskej záchrannej služby, ako aj príslušníka ozbrojených síl, ktorý vykonáva profesionálnu službu, alebo vojaka, ktorý sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravoval na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách, je potrebné pripojiť potvrdenie príslušného útvaru sociálneho zabezpečenia ministerstva alebo Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia, či získaným obdobím výkonu služby manžel žiadateľky o vdovský dôchodok splnil, resp. nesplnil podmienky nároku na výsluhový dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok.

Ak bol nariadený výkon rozhodnutia zrážkou zo mzdy (z iných príjmov) žiadateľky uznesením súdu alebo exekučným príkazom, je potrebné pripojiť k žiadosti príslušné uznesenie a potvrdenie o výške dosiaľ vykonaných zrážok.

Dôchodky sa vyplácajú v hotovosti alebo na účet v banke. Ak sa nežiada o iný spôsob výplaty dôchodku, je potrebné požiadať o zriadenie účtu na výplatu dôchodku v banke, s ktorou Sociálna poisťovňa uzatvorila zmluvu na bezhotovostné poukazovanie dávok na účet. Súčasne je potrebné (s výnimkou,

ak žiadateľovi Sociálna poisťovňa už vypláca dôchodok na účet) k žiadosti pripojiť tlačivo vyplnenej žiadateľkou a potvrdené bankou.

Poberateľovi dávky, ktorému sa poskytuje starostlivosť v zariadení sociálnych služieb a ktorý nepožiadala o iný spôsob výplaty, sa dôchodok vypláca prostredníctvom hromadného poukazu do tohto zariadenia.

Fyzickej osobe, ktorá je vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody, sa dôchodok vypláca prostredníctvom tohto ústavu.

Upozornenie!

Príjemca dôchodkovej dávky je povinný podľa § 227 ods. 3 a 4 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 555/2007 Z. z. oznámiť Sociálnej poisťovni **do ôsmich dní** každú zmenu v údajoch uvedených v žiadosti o dôchodok.

Suma vdovského dôchodku

Suma vdovského dôchodku je **60 %**

- starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, na ktorý mal alebo by mal nárok zomretý manžel ku dňu smrti,

- invalidného dôchodku, ak zomretý manžel bol poberateľom invalidného dôchodku a ku dňu smrti nespĺnil podmienky nároku na starobný dôchodok alebo nezískal počet rokov dôchodkového poistenia potrebný na vznik nároku na invalidný dôchodok,

- predčasného starobného dôchodku priznaného zomretému manželovi

Ak zomretý manžel spĺňal ku dňu smrti podmienky nároku na dva dôchodky, vdovský dôchodok sa určí z vyššieho dôchodku.

Na rozdiel od právneho stavu pred 1. januárom 2004 sa vdovský dôchodok nekráti s príjmom zo zárobkovej činnosti.

Ak sa poberateľke vdovského dôchodku vypláca aj iný dôchodok, pozri ďalej **súbeh nárokov na výplatu dôchodku**.

Príklady výpočtu vdovského dôchodku

Pozri príklady č. 1 - 4

Príklad 1

Poistenc, ktorý nebol poberateľom žiadneho dôchodku, zomrel **10. januára 2009**. K tomuto dňu získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, preto jeho vdove vznikol nárok na vdovský dôchodok od 10. januára 2009.

Ku dňu smrti získal zomretý manžel 14 026 dní obdobia dôchodkového poistenia. Obdobie odo dňa smrti do dňa, v ktorom by dovŕšil dôchodkový vek, predstavuje 1 058 dní, spolu to je 15 084 dní, to znamená **41,3261** roka obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia (15 084 : 365 = 41,3261).

Hodnota priemerného osobného mzdového bodu po úprave je **0,9616**.

Aktuálna dôchodková hodnota na rok 2009 je 8,9955 eura.

Suma **invalidného dôchodku**, na ktorý by mal zomretý manžel nárok **od 10. januára 2009**, sa určí takto:

$0,9616 \times 41,3261 \times 8,9955 = 357,50$ eura mesačne (po zaokrúhlení na 10 eurocentov nahor).

Suma vdovského dôchodku predstavuje 60 % tejto sumy:

$60 \% \times 357,50 = 214,50$ eura mesačne.

Ak po uvedenom poistencovi vznikne **nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov** a ich úhrnná suma presiahne sumu dôchodku, na ktorý by mal nárok ku dňu smrti, každý z pozostalostných dôchodkov sa pomerne zníži.

Suma dôchodku sa následne **odo dňa priznania dôchodku** v roku 2009 zvýši o 6,95 %, v tomto prípade o 15,00 eura, na **229,50 eura** mesačne.

Príklad 2

Poistenc zomrel **10. januára 2009**. Pretože bol poberateľom starobného dôchodku, od tohto dátumu vznikol jeho vdove nárok na vdovský dôchodok.

Ku dňu smrti poberal zomretý manžel starobný dôchodok v sume 269,20 eura mesačne. Suma **vdovského dôchodku** predstavuje 60 % uvedenej sumy: $60 \% \times 269,20 = 161,60$ eura mesačne (po zaokrúhlení na 10 eurocentov nahor).

Ak po uvedenom poistencovi vznikne **nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov** a ich úhrnná suma presiahne sumu dôchodku, na ktorý by mal nárok ku dňu smrti, každý z pozostalostných dôchodkov sa pomerne zníži.

>>>

Príklad 3

Poistenec, ktorý nebol poberateľom žiadneho dôchodku, zomrel **10. januára 2008**. K tomuto dňu získal počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, preto jeho vdove vznikol nárok na vdovský dôchodok od 10. januára 2008.

Ku dňu smrti získal zomretý manžel 14 026 dní obdobia dôchodkového poistenia. Obdobie odo dňa smrti do dňa, v ktorom by dovŕšil dôchodkový vek, predstavuje 1 058 dní, spolu to je 15 084 dní, to znamená **41,3261** roka obdobia dôchodkového poistenia a pripočítaného obdobia ($15\,084 : 365 = 41,3261$).

Hodnota priemerného osobného mzdového bodu po úprave je **0,9616**.

Aktuálna dôchodková hodnota na rok 2008 je **249,14 Sk**.

Suma **invalidného dôchodku**, na ktorý by mal zomretý manžel nárok **od 10. januára 2008**, sa určí takto:

$0,9616 \times 41,3261 \times 249,14 = 9\,901$ **Sk mesačne** (po zaokrúhlení na celé koruny nahor).

Suma **vdovského dôchodku** predstavuje 60 % tejto sumy:

$60\% \times 9\,901 = 5\,941$ **Sk mesačne** (po zaokrúhlení na celé koruny nahor).

Ak po uvedenom poistení vznikne **nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov** a ich úhrnná suma presiahne sumu dôchodku, na ktorý by mal nárok ku dňu smrti, každý z pozostalostných dôchodkov sa pomerne zníži.

Suma dôchodku sa ďalej v jednotlivých kalendárnych rokoch **zvýši** podľa príslušných ustanovení právnych predpisov. **Od 1. júla 2008** sa suma tohto vdovského dôchodku zvýši o 5 %, to znamená o 298 Sk, na **6 239 Sk** mesačne. Táto suma po prepočítaní na eurá (vydelením hodnotou 30,1260, čo je konverzný kurz) a zaokrúhlení na 10 eurocentov nahor predstavuje **207,10 eura** mesačne.

Od 1. januára 2009 sa vdovský dôchodok zvýši o 6,95 %, to znamená o 14,40 eura, na **221,50 eura** mesačne.

Príklad 4

Poistenec zomrel **10. januára 2008**. Pretože bol poberateľom starobného dôchodku, od uvedeného dátumu vznikol jeho vdove nárok na vdovský dôchodok.

Ku dňu smrti poberal zomretý manžel starobný dôchodok v sume 8 109 Sk mesačne. Suma **vdovského dôchodku** predstavuje 60 % uvedenej sumy:

$60\% \times 8\,109 = 4\,866$ **Sk mesačne** (po zaokrúhlení na celé koruny nahor).

Ak po uvedenom poistení vznikne **nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov** a ich úhrnná suma presiahne sumu dôchodku, na ktorý by mal nárok ku dňu smrti, každý z pozostalostných dôchodkov sa pomerne zníži.

Suma dôchodku sa ďalej v jednotlivých kalendárnych rokoch **zvýši** podľa príslušných ustanovení právnych predpisov. **Od 1. júla 2008** sa suma tohto vdovského dôchodku zvýši o 5 %, to znamená o 244 Sk, na **5 110 Sk** mesačne. Táto suma po prepočítaní na eurá (vydelením hodnotou 30,1260, čo je konverzný kurz) a zaokrúhlení na 10 eurocentov nahor predstavuje **169,70 eura** mesačne.

Od 1. januára 2009 sa vdovský dôchodok zvýši o 6,95 %, to znamená o 11,80 eura, na **181,50 eura** mesačne.

Nárok na výplatu vdovského dôchodku

Nárok na výplatu vdovského dôchodku trvá počas jedného roka od smrti manžela

la. Po uplynutí tohto jedného roka zaniká iba nárok na výplatu vdovského dôchodku, samotný nárok na vdovský dôchodok však trvá aj naďalej. Po uplynutí jedného roka nárok na

výplatu trvá iba vtedy, ak vdova spĺňa niektorú z nasledujúcich podmienok:

- stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, ktoré má po zomretom rodičovi nárok na sirotský dôchodok alebo ktoré bolo v rodine zomretého vychovávané (t. j. vlastné dieťa vdovy, osvojené dieťa vdovy alebo dieťa, ktoré bolo rozhodnutím príslušného orgánu počas trvania manželstva vdove alebo zomretému manželovi zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov),
- je invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%,
- vychovala aspoň tri deti (táto podmienka sa uplatňuje najskôr od 1. augusta 2006),
- dovŕšila vek 52 rokov a vychovala dve deti (táto podmienka sa uplatňuje najskôr od 1. augusta 2006),
- dovŕšila dôchodkový vek.

Za výchovu dieťaťa na tieto účely sa považuje výchova dieťaťa od jeho narodenia až po dosiahnutie plnoletosti (t. j. do dosiahnutia 18 rokov veku, prípadne do dňa uzavretia manželstva, ak dieťa uzavrelo manželstvo skôr).

Ak vdove zanikne nárok na výplatu vdovského dôchodku, pretože prestane spĺňať podmienku starostlivosti o nezaopatrené dieťa alebo prestane byť invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, a neskôr, s odstupom času, začne niektorú z týchto podmienok znovu spĺňať, nárok na výplatu vdovského dôchodku jej vznikne znovu.

Vznik, resp. trvanie invalidity posudzuje v rámci dávkového konania posudkový lekár sociálneho poistenia.

Súbeh nárokov na výplatu

Súbehom nárokov na výplatu dôchodkov sa označuje situácia, keď jednému poistencovi vznikne nárok na výplatu dvoch alebo viacerých dôchodkov.

1. Vdova, ktorej sa priznáva vdovský dôchodok a ktorá už poberá starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok:

- v plnej sume sa vypláca iba **vyšší** dôchodok
- **nižší** sa vypláca v sume **jednej polovice**
- ak je ich suma **rovnaká**, tak sa v sume jednej polovice vypláca vždy vdovský dôchodok.

2. Vdova, ktorej sa priznáva vdovský dôchodok a ktorá už poberá invalidný dôchodok a sirotsky dôchodok, prípadne sirotské dôchodky obojstranne osiroteného dieťaťa:

- v plnej sume sa vypláca iba **najvyšší** dôchodok,
- **ostatné** sa vyplácajú v sume **jednej polovice**,
- ak je ich suma **rovnaká**, tak sa v sume jednej polovice vypláca vdovský dôchodok a sirotsky dôchodok alebo sirotské dôchodky.

3. Vdova, ktorej sa priznáva vdovský dôchodok a ktorá už poberá sirotsky dôchodok alebo sirotské dôchodky obojstranne osiroteného dieťaťa:

- v plnej sume sa vypláca iba **vyšší** alebo **najvyšší** dôchodok,
- **ostatné** sa vyplácajú v sume **jednej polovice**,
- ak je ich suma **rovnaká**, tak sa v sume jednej polovice vypláca dôchodok, ktorý si vdova zvolí.

Poukazovanie vdovského dôchodku

Vdovský dôchodok sa vypláca **vpred** v pravidelných mesačných lehotách, vždy v pravidelne sa opakujúcich výplatných termínoch.

Výplatný termín určí každej osobe, ktorej je priznaný dôchodok, Sociálna poisťovňa.

Do cudziny, ktorá nie je štátom, na ktorý sa vzťahujú koordináčne nariadenia Európskej únie, sa vdovský dôchodok vypláca pozadu v trojmesačných lehotách vždy až po predložení potvrdenia o žití poberateľa dôchodku.

Za istých podmienok možno vdovský dôchodok priznať **preddavkovo**, a to vtedy, ak sú splnené podmienky nároku na vdovský dôchodok, ale ešte pred vydaním rozhodnutia o priznaní vdovského dôchodku treba zistiť niektoré skutočnosti, ktoré sú potrebné na určenie jeho sumy.

Vdovský dôchodok sa môže poukazovať

- na **účet** príjemcu dôchodku v banke alebo v pobočke zahraničnej banky,
- v **hotovosti**, ak si takýto spôsob poukazovania dôchodku príjemca dôchodku zvolí,
- prostredníctvom hromadného poukazu

do zariadenia sociálnych služieb, ak je poberateľka dôchodku umiestnená v tomto zariadení a nepožiadala o iný spôsob poukazovania dôchodku,

- prostredníctvom **ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody**, ak je osoba umiestnená v tomto zariadení.

Poberateľka dôchodku môže Sociálnu poisťovňu požiadať o zmenu spôsobu výplaty dôchodku. Výplatu žiadaným spôsobom je Sociálna poisťovňa povinná zabezpečiť najneskôr od výplatného termínu dôchodku splatného v treťom kalendárnom mesiaci nasledujúcom po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola žiadosť o zmenu spôsobu výplaty dôchodku Sociálnej poisťovni doručená. To sa nevzťahuje na osobu umiestnenú v ústave na výkon väzby alebo ústave na výkon trestu odňatia slobody

Premĺčanie nároku na výplatu

Nárok na výplatu vdovského dôchodku alebo jeho časti sa premĺči uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý vdovský dôchodok alebo jeho časť patrili.

Uvedená lehota neplynie počas konania o vdovskom dôchodku a v období, v ktorom účastníkovi konania, ktorý musí mať opatrovníka, nebol opatrovník ustanovený.

Zánik nároku na vdovský dôchodok

Nárok na výplatu vdovského dôchodku zaniká, ak po uplynutí jedného roka od smrti manžela vdova nespĺňa niektorú z nasledujúcich podmienok:

- stará sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa, ktoré má po zomretom rodičovi nárok na sirotsky dôchodok alebo ktoré bolo v rodine zomretého vychovávané (t. j. vlastné dieťa vdovy, osvojené dieťa vdovy alebo dieťa, ktoré bolo rozhodnutím príslušného orgánu počas trvania manželstva vdove alebo zomretému manželovi zverené do starostlivosti nahádzajúcej starostlivosti rodičov),
- je invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70%,
- vychovala aspoň tri deti (táto podmienka sa uplatňuje najskôr od 1. augusta 2006),
- dovŕšila vek 52 rokov a vychovala dve deti (táto podmienka sa uplatňuje najskôr od 1. augusta 2006),
- dovŕšila dôchodkový vek.

Ak vdove zanikne nárok na výplatu vdovského dôchodku, pretože prestane spĺňať podmienku starostlivosti o nezaopatrené dieťa alebo prestane byť invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, a neskôr, s odstupom času, začne niektorú z týchto podmienok znovu spĺňať, nárok na výplatu vdovského dôchodku jej vznikne znovu.

Nárok na vdovský dôchodok zaniká

- uzatvorením manželstva,

- dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia súdu, podľa ktorého vdova úmyselným trestným činom spôsobila smrť manžela.

Nárok na vdovský dôchodok nezaniká uplynutím času.

Nárok na vdovský dôchodok a nárok na jeho výplatu zaniká dňom smrti fyzickej osoby, ktorá splnila podmienky nároku na vdovský dôchodok a podmienky nároku na výplatu vdovského dôchodku, ak zákon č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov neustanovuje inak.

Prechod nároku na vdovský dôchodok po úmrtí vdovy

Ak vdova splnila podmienky nároku na vdovský dôchodok, uplatnila si nárok na tento dôchodok a po uplatnení nároku zomrela, prechádza nárok na sumy splatné ku dňu jej smrti postupne na

- **deti a**
- **rodičov**,

a to bez ohľadu na to, či žili v spoločnej domácnosti alebo nie.

Ak bol vdovský dôchodok pred smrťou vdovy priznaný, vyplatia sa splatné sumy, ktoré sa nevyplatili ku dňu smrti, postupne

- **deťom a**
- **rodičom**,

a to bez ohľadu na to, či žili v spoločnej domácnosti alebo nie.

Uvedené nároky nie sú predmetom dedičstva. Predmetom dedičstva sa stávajú, ak niet spomínaných fyzických osôb.

Zahranie a EÚ

Ak manžel žiadateľky o vdovský dôchodok nebol poberateľom niektorého druhu dôchodku, je potrebné skúmať, či mu vzni-

>>>

kol nárok na starobný dôchodok alebo či získal potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok.

Ak zomretý manžel nezískal potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok alebo starobný dôchodok, pri posudzovaní nároku na dôchodok sa bude **prihliadať aj na obdobia poistenia, ktoré získal v inom štáte, na ktorý sa vzťahujú koordináčne nariadenia Európskej únie, alebo v zmluvnom štáte** (tieto obdobia poistenia sa pripočítajú k obdobiám poistenia získaným podľa právnych predpisov Slovenskej republiky).

Obdobia poistenia získané v inom štáte, na ktorý sa vzťahujú koordináčne nariadenia Európskej únie, alebo v zmluvnom štáte je možné započítať len na základe **potvrdenia** nositeľa sociálneho poistenia tohto štátu. Ak ide o štát, na ktorý sa vzťahujú koordináčne nariadenia Európskej únie, toto potvrdenie sa uvádza na tlačive E205.

Nárok na dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky nevznikne, ak zomretý manžel získal podľa právnych predpi-

sov Slovenskej republiky **menej ako jeden rok** obdobia dôchodkového poistenia. Nevzťahuje sa to však na situácie, ak sa podľa právnych predpisov Slovenskej republiky podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia považuje za splnenú alebo ak sa na vznik nároku na dôchodok vyžaduje menej ako jeden rok obdobia dôchodkového poistenia.

Ak po započítaní období poistenia získaných v inom štáte, na ktorý sa vzťahujú koordináčne nariadenia Európskej únie, alebo v zmluvnom štáte vznikne zomretému manželovi nárok na invalidný dôchodok alebo starobný dôchodok podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, jeho dôchodok sa určí v **sume**, ktorá zodpovedá obdobiu poistenia získanému podľa právnych predpisov Slovenskej republiky; z tejto sumy sa potom určí suma vdovského dôchodku.

Obmedzenie úhrnej sumy pozostalostných dôchodkov po tom istom poistencovi

Ak vznikne nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov po tom istom pois-

tencovi (napríklad vznikne nárok na vdovský dôchodok a viac sirotských dôchodkov), platí, že úhrn súm týchto pozostalostných dôchodkov nesmie presiahnuť sumu dôchodku zomretého poistenca, na ktorú mal alebo by mal nárok. Ak ich úhrnná suma presahuje sumu dôchodku zomretého poistenca, každý z pozostalostných dôchodkov sa pomerne zníži.

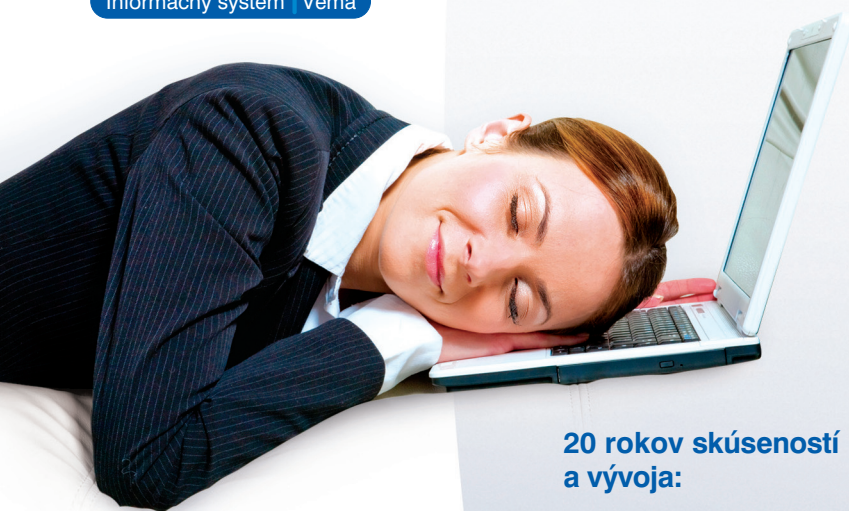
Ak nárok na niektorý z priznaných pozostalostných dôchodkov zanikne alebo opätovne vznikne (teda zmení sa počet osôb, ktoré majú nárok na výplatu pozostalostného dôchodku po tom istom poistencovi), sumy pozostalostných dôchodkov sa znovu pomerne upraví (z dôvodu zániku niektorého z pozostalostných dôchodkov sa zvýšia, z dôvodu opätovného vzniku nároku na výplatu sirotského dôchodku sa znížia).

Upozornenie

Každú **zmenu v údajoch** uvedených v žiadosti o dôchodok je potrebné **do ôsmich dní oznámiť** Sociálnej poisťovni.

>>>

Informačný systém Vema

Chcete kľudne spať?

Využívajte Mzdy Vema!

Výhody softwaru Mzdy Vema:

20 rokov skúseností a vývoja:

- portálové riešenie - prístup pre všetkých zamestnancov
- manažérske rozhodovanie - informácie pre všetky stupne riadenia
- výstupy a prepojenie na Word, Excel, pdf, html

- úplný výpočet miezd a plátov s výstupmi do zdravotných poisťovní, do sociálnej poisťovne, do peňažných ústavov, do účtovníctva
- automatická legislatívna aktualizácia
- spracovanie neobmedzeného počtu pracovných vzťahov
- možnosť viesť mzdovú agendu pre viac firiem
- štátne a rezortné štatistické výkazy
- sledovanie financovania z viacerých finančných zdrojov (napr. Eurofondy)
- užívateľský komfort

Možnosť komfortnej prevádzky formou služby ASP Vema cez internet

VAŠE OTÁZKY A NAŠE ODPOVEDE

Opätovný nárok na vdovský dôchodok

■ **Mám opäť nárok na vdovský dôchodok, keď som ovdovela v roku 1989 a vdovský dôchodok som poberala v rokoch 1989 až 1995?**

Pokiaľ ide o nárok na dôchodkové dávky, teda aj nárok na vdovský dôchodok, vzniknutý pred 1. januárom 2004, posudzuje sa v súlade s ustanovením § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z., podľa predpisov **účinných do 31. decembra 2003.**

Podľa predpisov sociálneho zabezpečenia platných v čase, keď ste ovdoveli, konkrétne podľa § 46 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, ktorý bol účinný do 31. decembra 2003, vdova mala nárok na vdovský dôchodok počas jedného roka od smrti manžela. Po uplynutí tohto obdobia mala vdova nárok na vdovský dôchodok len vtedy, ak spĺňala niektorú z podmienok uvedených v § 46 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení:

- bola invalidná,
- starala sa aspoň o jedno nezaopatrené dieťa,
- vychovala aspoň tri deti,
- dosiahla vek 45 rokov a vychovala dve deti,
- dosiahla vek 50 rokov,
- dosiahla vek aspoň 40 rokov ku dňu smrti manžela, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do prvej pracovnej kategórie alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách.

Podľa § 46 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení nárok na vdovský dôchodok vznikol znova, ak

- sa splnila niektorá z podmienok uvedených v § 46 ods. 2 písm. a), c) až e) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení **do dvoch rokov po zániku predošlého nároku na vdovský dôchodok** alebo do piatich rokov, ak ide o nárok na vdovský dôchodok po manželovi, ktorý zomrel následkom pracovného úrazu utrpeného pri plnení pracovných úloh v zamestnaní zaradenom do prvej pracovnej kategórie alebo ktorý zomrel pri výkone služby v ozbrojených silách,
- vdova sa znova začala starať aspoň o jedno nezaopatrené dieťa.

Keďže ste nesplnili uvedené podmienky podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov,

nárok na vdovský dôchodok vám definitívne **zanikol.**

V rozhodovaní o nárokoch občanov platí všeobecne uplatňovaná právna zásada, podľa ktorej sa nároky na dávky posudzujú podľa právnej úpravy účinnej v čase vzniku sociálnej udalosti. Ak ide o vdovský dôchodok, rozhodujúcou právnou úpravou je zákon účinný v čase úmrtia manžela.

Zákon prijatý v minulosti nemožno späť meniť. Každá novšia právna úprava môže vzniknuté nároky len zachovať, nemôže ich so spätnou účinnosťou ani doplniť, ani odňať.

Uvoľnenie výplaty vdovského dôchodku podľa novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. augusta 2006 je aktuálne len v prípadoch, keď nárok naň **nezanikol**, ale trvá aj po 31. júli 2006, avšak sa nevyplácal z dôvodu, že úhrn dôchodkov (napr. starobného dôchodku a vdovského dôchodku) **presiahol najvyššiu sumu úhrnu dôchodkov** ustanovenú predpismi účinnými pred 1. januárom 2004.

Peter Dittler

odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Vdovecký a invalidný dôchodok

■ **Pred štyrmi rokmi som ako 49-ročný ovdovel, s manželkou sme nemali žiadne deti. Rok som poberal vdovecký dôchodok. Teraz mi ošetrujúci lekár odporučil, aby som pre zlý zdravotný stav požiadal o invalidný dôchodok. Zároveň mi poradil, aby som znova požiadal o vdovecký dôchodok. Ja som však v jedných regionálnych novinách čítal, že vdovecký dôchodok sa mi uvoľní až dovŕšením veku 62 rokov. Budem mať znova nárok na vdovecký dôchodok, ak budem invalidný a ak už viac ako tri roky vdovecký dôchodok vôbec nepoberám?**

Váš nárok na výplatu vdoveckého dôchodku v situácii, že budete uznaný za invalidného, závisí od miery poklesu vykonávať zárobkovú činnosť, ktorá vám bude priznaná. Podľa § 74 ods. 3 písm. b) a § 75 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov má totiž vdovec nárok na výplatu vdoveckého dôchodku po uplynutí jedného kalendárneho roka, ak je invalidný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %. Splnením tejto podmienky nárok na výplatu vdoveckého dôchodku po zániku predošlého nároku vznikne znova bez časového obmedzenia, teda nie je rozhodujúce, aké dlhé obdobie uplynulo od ostatného zániku nároku na výplatu vdovecké-

ho dôchodku.

Ak posudkový lekár príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne určí pokles vašej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na viac ako 70 %, znovu vám vznikne nárok na výplatu vdoveckého dôchodku. Ak určí pokles vašej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na menej ako 71 %, opätovný nárok na výplatu vdoveckého dôchodku vám nevznikne. V takomto prípade vám vznikne nárok na výplatu vdoveckého dôchodku až dovŕšením dôchodkového veku. Ak sa však váš zdravotný stav bude medzičasom opäť posudzovať a ak posudkový lekár určí pokles vašej schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť na viac ako 70 %, môže sa vám výplata vdoveckého dôchodku uvoľniť aj skôr. To platí samozrejme za predpokladu, že neuzavriete ďalšie manželstvo.

Vdovský dôchodok a spoločná domácnosť

■ **Od augusta 2008 som nežila s manželom v spoločnej domácnosti, pretože som opatrovala svoju bezvládnú matku v mieste jej bydliska, kde som mala aj prechodný pobyt. Teraz, 12. októbra 2010, manžel zomrel. Mám vôbec nárok na vdovský dôchodok po zomretom manželovi, ak som s ním viac ako dva roky nežila v spoločnej domácnosti? Rozvedení sme neboli.**

Pretože ste ovdoveli po 31. decembri 2003, váš nárok na vdovský dôchodok sa bude posudzovať len podľa predpisov účinných od 1. januára 2004, teda v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Podľa § 74 ods. 1 a § 75 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov na vdovský (vdovecký) dôchodok má nárok, pri splnení zákonom predpísaných podmienok, vdova po manželovi alebo vdovec po manželke. Na rozdiel od právneho stavu účinného do 31. decembra 2003 na nárok na vdovský alebo vdovecký dôchodok nie je rozhodujúca skutočnosť, či manželka žila alebo nežila spoločne pred smrťou jedného z nich v spoločnej domácnosti.

Nárok na vdovský dôchodok alebo na vdovecký dôchodok teda podľa teraz platných predpisov nemôže byť zamietnutý z dôvodu, že manželka nežijú v spoločnej domácnosti. Aj v takomto prípade sa vdovský alebo vdovecký dôchodok prizná, samozrejme, ak sú splnené všetky ostatné podmienky na priznanie nároku na takýto dôchodok.

Bc. Miroslav Sabela

odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Doba studia a důchodové pojištění od 1. 1. 2010 v modelovém porovnání s penzijním připojištěním v České republice

S účinností od 1. ledna 2010 je již doba studia na střední nebo vyšší odborné škole nebo vysoké škole v ČR po dosažení věku 18 let vyloučená z okruhu tzv. náhradních dob pojištění (viz. § 5 odst. 1 písm. m) z.č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění), s výjimkou pro posouzení nároku na invalidní důchod.

Doba studia získaná před datem účinnosti zákona č. 306/2008 Sb. se posuzuje a započítává podle původní právní úpravy, tj. v případě studia před 1. 1. 1996 v plné výši (100 %), v případě po 1. 1. 1996 až do 31. 12. 2009 hodnocení ve výši 80 % (zaokrouhлено na celé číslo směrem nahoru). Zápočet ze 100 % na 80 % a současně omezení zápočtu náhradních dob do doby pojištění (doba pojištění se hodnotí a i hodnotila 100 %) byl upraven zákonem číslo 289/1997 Sb. s účinností od 1. 7. 1998. Studium tak bylo nově hodnoceno jako tzv. náhradní doba a to po dobu prvních 6 let tohoto studia po dosažení věku 18 let.

Chce-li mít dnešní student tuto dobu hodnocenou a započítanou pro potřeby budoucího přiznání důchodu ze státního pilíře, tak pak může využít § 6 odst. 1 písm. b) z.č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, v platném znění a přihlásit se tak k tzv. dobrovolné účasti důchodového pojištění. V takovém

případě se důchodové pojištění ve výši 28 % vypočítá obecně z částky rovnající se tzv. vyměřovacímu základu): $\frac{1}{4}$ z VVZ t-2 * PK t-2, kde VVZ t-2 je tzv. všeobecný vyměřovací základ za kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, PKt-2 je přepočítací koeficient pro úpravu tohoto všeobecného vyměřovacího základu. Vypočtená částka se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

Pro rok 2010 uvedené dobrovolně placené důchodové pojištění činí): $23\,280 * 1,0184/4 = 5\,928$ Kč, z toho 28 % činí 1 660,- Kč/měsíčně. V letech následujících se bude měsíční částka zvyšovat a to tak jak poroste průměrná mzda v ekonomice. Potřebné vstupní parametry pro určení uvedené měsíční výše důchodového pojištění v případě dobrovolné účasti vyhláší vláda svým nařízením vlády a to do konce září roku předcházejícího).

Jaké existují možnosti, pokud má student zájem být důchodově pojištěn v době svého

studia? Nepochybně existují následující možnosti:

a) dobrovolná účast ve státním systému důchodového pojištění, která byla výše uvedena,

b) využít dobrovolné penzijní připojištění se státním příspěvkem (dle zákona č. 42/1994 Sb.),

c) v případě výdělečné činnosti v době studia, kdy výdělečná činnost zakládá účast na důchodovém pojištění (vedle podnikání se jedná o pracovní smlouvu, dohodu o pracovní činnosti s měsíčním výdělkem 2 000 Kč a více) ve státním systému. Taková doba se pak hodnotí jako doba pojištění. Tato možnost může být současně kombinovaná s možnostmi a) i b). U varianty a), tj. souběh dobrovolné účasti a povinné účasti na důchodovém pojištění, to má smysl v podstatě jen z důvodu zvýšení osobního vyměřovacího základu, který bude vstupovat do budoucího výpočtu důchodu.

¹⁾ § 5c zákona číslo 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, v platném znění

²⁾ potřebné hodnoty jsou obsaženy v nařízení vlády č. 339/2009 Sb.

³⁾ pro srovnání lze uvést, že pro rok 2010 je na Slovensku minimální vyměřovací základ stanoven ve výši 319,58 eura. Dobrovolné důchodové pojištění platí osoba na Slovensku na starobní důchod (při sazbě 18 % pak 57,50 eura) na invalidní důchod (při sazbě 6 % pak 19,10 eura) a do tzv. rezervního fondu solidarity (při sazbě 4,75 % pak 15,10 eura). Součtem pak při celkové sazbě 28,75 % pak 91,70 eura. K 22. 10. 2010 činí kurz ČNB 24,625 Kč/euro. Dobrovolná účast již od dovršení věku 16 let.

⁴⁾ pro rok 2011 stanoví vláda svým nařízením do konce září 2010

Analýza jednotlivých možností (výpočty je třeba chápat pouze jako orientační)

Varianta a): budu-li předpokládat, že měsíční výše důchodového pojištění se meziročně zvýší o cca 1 % (odhad. ve skutečnosti lze počítat s vyšším nárůstem.), tak pak uhrazené důchodové pojištění (DP) za 6 let studia (pozn.: studium obvykle trvá 5 let) činí přibližně takto (meziročně navyšováno o cca 1%):

Rok	Výše DP
2010	19 920 Kč
2011	20 120 Kč
2012	20 322 Kč
2013	20 526 Kč
2014	20 732 Kč
2015	20 940 Kč
DP celkem	122 560 Kč

Výdělky budou sice pro potřeby výpočtu důchodu v čase tzv. indexovány, ale při použití redukčních hranic (pozn. Ústavní soud ČR § 15 zákona o důchodovém pojištění ruší k 30. 9. 2011, Pl.ÚS 8/07, Paralelní citace – Sbírka zákonů č. 135/2010 Sb.) obvykle dochází při výpočtu tzv. výpočtového základu (= úprava osobního vyměřovacího základu) k významné redukci. Další nevýhodou zcela jistě je, že pro mladou generaci není v tuto chvíli jednoznačně zaručen dnes platný výpočtový mechanismus důchodu a rovněž není zaručeno, že důchodový věk se nebude nadále zvyšovat. Z tohoto pohledu je v takových případech vhodné se poohlédnout po jiné alternativě (viz. dále).

V jaké výši se původní zápočet doby studia ve výši 80 % projevuje v průměrné výši starobního důchodu? Průměrná výše starobního důchodu k 30. 6. 2010 činí 10 075,- Kč (muži 11 192 Kč, ženy 9 154 Kč). Zjednodušeně lze vycházet z průměrné výše důchodu 10 075,- Kč, která je rozdělena na základní výměru důchodu 2 170,- Kč a rozdíl mezi průměrným důchodem 10 075,- Kč a uvedenou výměrou 2 170,- Kč ve výši 7 905,- Kč pak na tzv. procentní výměru, která je tvořena např. 45 lety účasti v důchodovém pojištění, kdy každý rok účasti se hodnotí ve výši 1,5 %. Maximální dobu šesti let studia lze pak započítat takto: 6 let x 0,80 = 4,8 roků, po zaokrouhlení na celé číslo směrem nahoru 5 let, kterých procentní výměru zvýší o 5 x 1,5 = 7,5 %. Zjednodušeně lze uvést, že zápočet doby studia se v průměru na výši důchodu projevil částkou: (7 905 : 45) x 5 let = 879,- Kč/měsíčně, resp. [7 905/(45 x 1,5)] x (5 x 1,5). Obdobným výpočtem lze vyčíslit uvedenou částku v případě, že se jedná o muže (1 003,- Kč/měsíčně) a o ženu (776,- Kč/měsíčně). Uvedená přibližná částka 879,- Kč/měsíčně (počítáno z celkového průměrného důchodu), 1 003,- Kč/měsíčně (počítáno z prů-

měrného důchodu mužů) a 776,- Kč/měsíc (počítáno z průměrného důchodu žen) by poté v čase podléhala valorizačnímu mechanismu při zvyšování důchodů. Pokud nebudu pro zjednodušení brát do úvahy valorizaci a současně i možné zhodnocení částky 122 560,- Kč (suma uhrazeného dobrovolného důchodového pojištění), pak návratnost v letech uvedené částky činí 122 560/(879 x 12) = přibližně 11 let a 7,5 měsíců u průměrného důchodu, cca 10 let a 2 měsíce u průměrného důchodu u mužů a cca 13 let a 2 měsíce.

Závěr pro dobrovolnou účast ve státním pilíři: pro porovnání lze obdobně postupovat právě i v případě, kdy dobrovolná účast ve státním důchodovém pilíři v době studia je tato doba hodnocena plně, tj. 100 %. V tomto případě plných 6 let a každý rok se hodnotí 1,5 %: v případě průměrného důchodu přibližně (7 905 : 45) x 6 let = 1 054,- Kč/měsíčně, návratnost cca 9 let a 8 měsíců. V případě průměrného důchodu muže (9 022 : 45) x 6 let = cca 1 203,- Kč/měsíčně, návratnost cca 8 let a 6 měsíců. V případě průměrného důchodu ženy (6 984 : 45) x 6 let = 932,- Kč/měsíčně, návratnost cca 10 let a 11,5 měsíce.

Varianta b): níže uvedená tabulka (za použití <http://www.apfcr.cz/cs/online-kalkulator/>) zobrazuje výsledky následujícího modelu: měsíční pravidelné spoření v částce 1 660 Kč v rámci penzijního připojištění a to po dobu 6-let při téměř minimálním průměrném zhodnocení 1 % p. a. (ročně), které lze zaměnit za 1 % navyšování meziroční částky, která je spořena. Připsaný výnos pak při výplatě podléhá odloženému zdanění, které se v současné době pohybuje na úrovni 15 %.

Položka	Muž	Žena
Úspory za 6 let spoření	119 520,-	119 520,-
Výše státního příspěvku	10 800,-	10 800,-
Výnos penzijního připojištění	3 913,-	3 913,-
Daň z výnosu (15 %)	587,-	587,-
K dispozici celkem (po zdanění výnosu 15 %)	133 646,-	133 646,-
Snížení daňového základu o (max. 12 000,-/rok, za 6 let pak 72 000,-)	72 000,-	72 000,-
Daňová úleva (15 % ze sníženého daňového základu)	10 800,-	10 800,-
Měsíční doživotní penze	820,-	734,-
Součet: čistý výnos (po zdanění) + státní příspěvky + daňová úleva	24 926,-	24 926,-

Skutečnost, že ženy mají vyšší střední délku dožití (= dožívají se tak vyššího věku než muži) se odráží v pravidelné měsíční doživotní penzi, která je u žen o něco nižší než u mužů.

Důchodový systém	Průměr	Muž	Žena
- průběžný, státní, hodnoceno 80 %	879,-	1 003,-	776,-
- průběžný, státní, hodnoceno 100 %	1 054,-	1 203,-	932,-
- penzijní připojištění se státním příspěvkem*)	x	820,-	734,-

*) dle zákona č. 42/1994 Sb., o penzijním připojištění se státním příspěvkem a o změnách některých zákonů souvisejících s jeho zavedením, v platném znění

Níže uvedená tabulka uvádí výsledky orientačních modelových výpočtů plynoucích z hodnocení doby studia (porovnáno s hodnocením 80 % a 100 %), která má dopad do výše důchodové dávky ve variantě průběžného systému v porovnání s variantou dobrovolného penzijního připojištění.

Je vhodné brát v úvahu skutečnosti, které by měly blíže uvedené varianty porovnat a zvážit své rozhodnutí: tj., zda v době studia se dobrovolně účastnit státního pilíře nebo spíše preferovat dnešní dobrovolné penzijní připojištění. Ve státním pilíři se ve své podstatě kupuje 1,5 % výpočtového základu za každý celý rok (za plných 365 dnů) účasti v systému. K finančním prostředkům se účastník nedostane dříve než získá (vedle minimální doby pojištění) potřebný věk, který stanovuje nárok na řádný starobní důchod ze státního pilíře.

Z penzijního připojištění lze po 15 letech spoření vybrat 1/2 finančních prostředků a to buď jednorázově nebo formou vyplácení tzv. výsluhové penze (je-li sjednána). Spoření v rámci penzijního připojištění lze i přerušit. Nárok na pravidelnou rentu v podobě důchodové dávky pak vzniká po dosažení věku 60 let. Poté lze s naspořenými penězi disponovat aniž by účastník přišel o státní příspěvek a daňové zvýhodnění v podobě ročního snižování základu daně o částku přesahující 6000 Kč/rok, max. snížení činí 12 000 Kč ročně. V uvedeném modelovém výpočtu jsem pracoval s minimálním průměrným ročním zhodnocením ve výši 1 %. Lze rovněž předpokládat, že i přes velmi konzervativní možnosti investování penzijních fondů, by se mohla průměrná roční míra zhodnocení pohybovat cca 2 % až 3 % p. a. (= ročně). Výše uvedený výpočet je čistě orientační, protože do výpočtu vstupuje rovněž aktuální pojistně-technická úroková míra a aktuální úmrtnostní tabulky Českého statistického úřadu za daný rok upravených s přihlednutím k vývoji kmene účastníků penzijního fondu. Skutečná výše penze klienta tak může být v okamžiku jejího vyměření rozdílná právě z uvedených důvodů.

Ing. Jiří Vopátek, Ph. D.

(jvopatek@centrum.cz)

Autor článku pracuje na Vysoké škole ekonomické v Praze, Fakulta managementu v Jindřichovom Hradci

Postup členských štátov EÚ pri vystavovaní dokladov potvrdzujúcich nárok na peňažné dávky v chorobe a materstve migrujúcich (I)

V súvislosti s prechodným obdobím, t. j. obdobím do zavedenia elektronickej výmeny údajov (toto prechodné obdobie by nemalo presiahnuť 24 mesiacov od dátumu nadobudnutia účinnosti vykonávacieho nariadenia) pri výkone agendy peňažných dávok v prípade choroby a materstva, sa Sociálna poisťovňa obrátila na všetky členské štáty EÚ s informáciou o postupoch Slovenskej republiky pri posudzovaní nároku na peňažné dávky v prípade choroby a materstva v zmysle uplatňovania nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29. apríla 2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 988/2009 zo 16. septembra 2009 (ďalej len „nariadenie“) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo 16. septembra 2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ďalej len „vykonávacie nariadenie“), ktoré nadobudli účinnosť 1. mája 2010.

Sociálna poisťovňa informovala členské štáty, že v prechodnom období bude akceptovať pri posudzovaní nároku na peňažné dávky v chorobe a materstve príslušné formuláre E, avšak v súvislosti s článkom 27 vykonávacieho nariadenia bude nárok na peňažné dávky v chorobe a materstve posudzovať i na základe príslušných vnútroštátnych tlačív iného členského štátu EÚ.

Vychádzajúc z predmetného ustanovenia, ak právne predpisy príslušného členského štátu vyžadujú, aby poistenec predložil potvrdenie na získanie nároku na peňažné dávky podľa článku 21 ods. 1 základného nariadenia súvisiace s práceneschopnosťou, poistenec požiadava lekára v členskom štáte bydliska, ktorý zhodnotil jeho zdravotný stav, aby osvedčil jeho práceneschopnosť a určil pravdepodobnú dĺžku jej trvania. Poistenec zašle potvrdenie príslušnej inštitúcii v lehote stanovenej v právnych predpisoch príslušného členského štátu.

Sociálna poisťovňa tiež požiadala členské štáty o recipročné informácie o postupoch pri aplikácii nových nariadení a o postupoch pri vystavovaní príslušných vnútroštátnych potvrdení. V súvislosti s tým požiadala členské štáty o zaslanie vzorov príslušných vnútroštátnych potvrdení, resp. tlačív využívaných na peňažné dávky v prípade choroby a materstva podľa právnych predpisov jednotlivých členských štátov EÚ. Tie budú Sociálnej poisťovni slúžiť na zabránenie zbytočných prietahov v konaní o nároku na peňažnú dávku v prípade choroby a materstva, ktoré môžu byť spôsobené práve overovaním relevantnosti potvrdení jednotlivých členských štátov EÚ.

V tomto článku predstavíme čitateľom postupy pri aplikácii nových nariadení a používaní, resp. vystavovaní vnútroštátnych tlačív v Českej republike, Poľskej republike, Maďarskej republike, Rumunskej republike, Lotyšskej republike, Bulharskej republike, Nemeckej spolkovej republike, v Španielskom kráľovstve a vo Francúzskej republike. Veríme, že tento krátky prehľad postupov v niektorých členských štátoch EÚ prispeje k lepšej orientácii čitateľov pri uplatňovaní nových koordinačných nariadení, a to najmä tých, ktorí sa zaraďujú do skupiny migrujúcich osôb.

Česká republika

Príslušná inštitúcia: Česká správa sociálneho zabezpečenia (ČSSZ)

Sociálna poisťovňa a Česká správa sociálneho zabezpečenia už pred 1. májom 2010, t. j. podľa nariadenia č. 1408/71 uplatňovali zjednodušené postupy zakotvené v Dohode medzi Sociálnou poisťovňou a Českou správou sociálneho zabezpečenia. Zjednodušené postupy spočívali napr. v uplatňovaní nároku na peňažné dávky v chorobe a materstve prostredníctvom vnútroštátnych tlačív, ktoré však museli byť overené. To znamená, že ak si uplatňoval poistenec nárok na peňažnú dávku v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Slovenskej republiky na českom vnútroštátnom tlačive, vyžadovalo sa, aby bolo toto tlačivo v určených prípadoch overené Českou správou sociálneho zabezpečenia.

Od 1. mája 2010 Sociálna poisťovňa a Česká správa sociálneho zabezpečenia naďalej uplatňujú spomínanú dohodu (počas maximálne dvoch rokov prechodného obdobia), ale od tohto dátumu sa neaplikujú tie ustanovenia dohody, ktoré nie sú v súlade so zmyslom a účelom nových koordinačných nariadení, t. j. od 1. mája 2010 sa nevyžaduje overovanie vnútroštátnych tlačív. O tom podpísali 13. apríla 2010 obe inštitúcie Memorandum o spolupráci medzi Sociálnou poisťovňou a Českou správou sociálneho zabezpečenia. Zmena pre poistenca spočíva hlavne v uplatňovaní nároku na peňažnú dávku v chorobe a materstve priamo v príslušnej inštitúcii, ktorá bude peňažné dávky v chorobe a materstve poskytovať, čiže už priamo v Českej správe sociálneho zabezpečenia alebo v pobočke Sociálnej poisťovne.

Poľská republika

Príslušná inštitúcia: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS)

Vnútroštátne tlačivá potvrdzujúce pracovnú neschopnosť vydávajú v Poľskej republike ošetrojúci lekári. Ak si nárok na peňažnú dávku v

chorobe a materstve bude poistenec uplatňovať podľa právnych predpisov Slovenskej republiky na poľskom vnútroštátnom tlačive, relevantným potvrdením pre príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne je prvá kópia tlačiva ZUS ZLA (zelené tlačivo) určená pre poistenca. Druhú kópiu ZUS ZLA si ponecháva ošetrojúci lekár. Červené tlačivo je určené pre ZUS ZLA.

Počas prechodného obdobia bude ZUS vydávať aj príslušné formuláre E.

V prípade uplatňovania nároku na peňažnú dávku v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Poľskej republiky ZUS akceptuje lekárske potvrdenie o pracovnej neschopnosti v zahraničí, ak ide o potvrdenie poskytovateľa zdravotnej starostlivosti v zahraničí alebo zahraničného lekára, ktoré je vytlačené na oficiálnom tlačive obsahujúcom názov poskytovateľa zdravotnej starostlivosti alebo meno a priezvisko zahraničného lekára, dátum vydania tohto potvrdenia, podpis a dátum začiatku a konca pracovnej neschopnosti. Ak predložené lekárske potvrdenie nebude obsahovať všetky potrebné prvky požadované podľa poľských právnych predpisov, príslušná ZUS bude kontaktovať buď dotknutú osobu, ktorá žiada o dávku podľa právnych predpisov, so žiadosťou o predloženie vhodného lekárskeho potvrdenia obsahujúceho všetky relevantné prvky alebo inštitúciu miesta bydliska tejto osoby.

Počas prechodného obdobia teda bude ZUS na uplatnenie nároku na peňažné dávky v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Poľskej republiky prijímať vnútroštátne tlačivá Slovenskej republiky, ktoré obsahujú požadované rozhodujúce údaje.

Maďarská republika

Príslušná inštitúcia: Országos Egészségbiztosítási Pénztár (OEP)

Ac si bude nárok na peňažnú dávku uplatňovať poistenec podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, pracovnú neschopnosť mu v Maďarskej republike potvrdia ošetrojúci lekári na Formulári č. A3517-140/a. új. sz., ak ide o krát-

kodobú dočasnú pracovnú neschopnosť z dôvodu choroby alebo materstva, a na Formulári č. A3517-25. r. sz., ak ide o dlhodobú chorobu (trvajúcu maximálne 12 mesiacov). V prípade, že je poistenec hospitalizovaný, nemocnice mu vydajú potvrdenie o období hospitalizácie zo svojho informačného systému). Na potvrdenie konca dočasnej pracovnej neschopnosti nie je samostatné potvrdenie, formuláre by už mali určovať predpokladaný koniec dočasnej pracovnej neschopnosti.

Príslušná maďarská inštitúcia bude však i naďalej vydávať na žiadosť príslušné formuláre E.

Aj keď príslušná inštitúcia nemôže odmietnuť vnútroštátne tlačivá slúžiace na uplatnenie nároku na peňažnú dávku v chorobe a materstve, príslušná maďarská inštitúcia považuje vo vzťahu k poistencovi jednoduchšie používať formuláre E. Pri predložení vnútroštátnych tlačív Slovenskej republiky požaduje, aby boli overené pečiatkou Sociálnej poisťovne.

Rumunská republika

Príslušná inštitúcia: Casa Națională de Asigurări de Sănătate (CNAS)

Od poistencov, ktorých pracovná neschopnosť vznikne v inom členskom štáte Európskej únie a ktorí si budú uplatňovať nárok na peňažnú dávku v chorobe a materstve v príslušnej rumunskej inštitúcii, bude táto inštitúcia vyžadovať vnútroštátne potvrdenie o pracovnej neschopnosti a jej predpokladanej dĺžke od ošetrojúceho lekára toho členského štátu, ktorý zhodnotí jej zdravotný stav, alebo od inštitúcie miesta pobytu alebo bydliska.

Pri aplikácii nariadenia a vykonávacieho nariadenia nebude CNAS vydávať formuláre E.

Príslušné rumunské vnútroštátne tlačivá, na ktorých si poistenec uplatňuje nárok na peňažnú dávku v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Slovenskej republiky, sa v systéme nemocenského poistenia v Rumunskej republike vyplňajú v troch farbách – bielej, ružovej a zelenej. Biela a ružová časť sa odovzdá pacientovi a zelená časť ostáva v archíve lekára, ktorý ho vystavil.

Lotyšská republika

Príslušná inštitúcia: Valsts Sociālās Apdrošināšanas Agentūra (State Social Insurance Agency – SSIA)

SSIA bude počas prechodného obdobia používať formuláre E, ktoré bude postupovať príslušným inštitúciám sociálneho zabezpečenia.

Ak však bude mať oprávnená osoba k dispozícii lotyšské vnútroštátne tlačivo, môže toto tlačivo zaslať priamo príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, bez vystavenia príslušných formulárov E lotyšskou inštitúciou sociálneho zabezpečenia.

Lotyšské vnútroštátne tlačivo potvrdzujúce pracovnú neschopnosť sa skladá z dvoch častí – A a B.

Tlačivo pracovná neschopnosť A sa vystavuje osobe počas prvých 10 dní práceneschopnosti, ktorú vypláca zamestnávateľ. Od 11. dňa práceneschopnosti sa vystaví tlačivo B, ktoré je rozho-

dujúce na uplatnenie nároku na peňažnú dávku v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. V prípade tehotenstva a materskej dovolenky alebo keď sa osoba stará o choré dieťa do 14 rokov, sa tlačivo pracovná neschopnosť B vystaví oprávnenej osobe od prvého dňa práceneschopnosti.

Bulharská republika

Príslušná inštitúcia: НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ – Nacionalen Osiguritelten Institut (National Social Security Institute of Bulgaria)

V Bulharskej republike vydávajú ošetrojúci lekári vnútroštátne tlačivá, ktoré potvrdzujú pracovnú neschopnosť len v prípade osôb poistených v rámci bulharskej legislatívy.

Osobám poisteným v inom členskom štáte Európskej únie budú ošetrojúci lekári v Bulharskej republike vydávať formulár E116 vo všetkých prípadoch choroby a materstva.

Nemecká spolková republika

Príslušná inštitúcia: Deutsche Verbindungsstelle Krankenversicherung – Ausland (DVKA)

Ak si poistenec uplatňuje nárok na peňažnú dávku v chorobe a materstve podľa právnych predpisov Slovenskej republiky na príslušných nemeckých vnútroštátnych tlačivách, v Nemeckej spolkovej republike mu ich vystaví zmluvný lekár.

Zmluvný lekár vystavuje počiatočné potvrdenie o práceneschopnosti. Ak je poistenec stále chorý aj po období uvedenom na počiatočnom potvrdení o pracovnej neschopnosti, zmluvný lekár vystaví potvrdenie o pokračovaní pracovnej neschopnosti. Potvrdenie o pracovnej neschopnosti sa skladá z troch častí – z jedného potvrdenia pre nemocenskú pokladnicu, z jednej kópie pre zmluvného lekára a ďalšej kópie pre zamestnávateľa. Potvrdenie pre nemocenskú pokladnicu a kópia pre zmluvného lekára sú identické. Na potvrdení pre zamestnávateľa sa neuvádza diagnóza.

V potvrdení o pracovnej neschopnosti musí byť vždy úplne vyplnené pole o poistencovi. Zmluvný lekár potvrdzuje, či sa práceneschopnosť stanovuje po prvýkrát alebo či ide o potvrdenie o pokračovaní práceneschopnosti. Potvrdenie obsahuje údaj, kedy sa začala práceneschopnosť, a to i vtedy, ak ide o pokračovanie práceneschopnosti. Ďalej zmluvný lekár v potvrdení zaznamenáva predpokladaný koniec pracovnej neschopnosti, dátum vystavenia potvrdenia (deň lekárskeho nálezu), ako i diagnózu.

Španielske kráľovstvo

Príslušná inštitúcia: Národný inštitút sociálneho zabezpečenia

Vyhlasenie lekára o práceneschopnosti a jej potvrdenie na účely peňažných dávok v súvislosti s dočasnou pracovnou neschopnosťou má v Španielsku podobu príslušného lekárskeho posudku o práceneschopnosti. Vydá ho ošetrojúci lekár Štátnej zdravotnej služby, ktorá zabez-

pečuje lekárske vyšetrenie.

Lekár odovzdá zamestnancovi dve kópie originálu lekárskeho posudku o pracovnej neschopnosti, v ktorom je uvedený dátum začiatku dočasnej pracovnej neschopnosti. Jedna kópia je pre príslušnú osobu a ďalšia, v ktorej nie je uvedená diagnóza, je rozhodujúca pre zamestnávateľa. Štátna zdravotná služba kópiu lekárskeho posudku zasiela Národnému inštitútu sociálneho zabezpečenia.

Pri potvrdzovaní trvania pracovnej neschopnosti vydávajú španielski ošetrojúci lekári od štvrtého dňa pracovnej neschopnosti lekárske posudky o trvaní pracovnej neschopnosti. Tieto sa vydávajú každých sedem dní, ktoré sa počítajú od vydania prvého posudku o jej trvaní. Na posudkoch musí figurovať dátum začiatku pracovnej neschopnosti. Dve kópie dostane poistenec, jednu si ponecháva a druhá je určená zamestnávateľovi. Originál lekárskeho posudku o trvaní pracovnej neschopnosti, v ktorom je uvedený dátum začiatku dočasnej pracovnej neschopnosti, diagnóza a popis obmedzenia funkčných schopností predstavujúcich dôvod trvania dočasnej pracovnej neschopnosti, sa zasiela Inšpekcii zdravotných služieb sociálnej poisťovne.

Pri skončení pracovnej neschopnosti španielsky ošetrojúci lekár vydá posudok o jej skončení, ktorý obsahuje výsledok príslušného vyšetrenia a dôvod ukončenia pracovnej neschopnosti.

Ak pracovnú neschopnosť poistenca osvedčil ošetrojúci lekár Španielskej zdravotnej služby, nárok na peňažnú dávku podľa právnych predpisov Slovenskej republiky si môže uplatniť na takto potvrdených lekárskech posudkoch o pracovnej neschopnosti.

Francúzska republika

Príslušná inštitúcia: Centre des Liaisons Européennes et Internationales de Sécurité Sociale – CLEISS

Ošetrojúci lekár vo Francúzskej republike vystavuje hlásenie o práceneschopnosti. Toto vnútroštátne tlačivo sa skladá z troch listov. Prvé dve časti dokladu sú určené Nemocenskej poisťovni a tretia časť zamestnávateľovi alebo referátom zamestnanosti, ak je príslušná osoba nezamestnaná.

Ošetrojúci lekár uvádza na tlačive zdravotné informácie, ktoré odôvodňujú pracovnú neschopnosť. Zdravotné informácie sa uvádzajú len v prvej časti. Oprávnená osoba je povinná vyplniť doklad doručený od lekára, v ktorom uvedie informácie o sebe a popri prípade aj informácie o svojom zamestnávateľovi.

V niektorom z ďalších čísel budeme pokračovať informáciami zo Slovenskej republiky, Litovskej republiky, Cyperskej republiky a Dánskeho kráľovstva, ako i z ďalších členských štátov EÚ podľa toho, ako ich Sociálna poisťovňa z týchto štátov dostane.

Mgr. Katarína Dokupilová
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Rumunský systém sociálneho poistenia (I)

Rumunsko založilo štátne sociálne poistenie v roku 1949. Zahŕňalo všetkých zamestnancov a postavilo dôchodkové nároky na jednotnej báze. Úprava sociálneho poistenia siaha vlastne až do roku 1912, aj keď platila pre obmedzený okruh osôb. Posledná veľká reforma sa uskutočnila v apríli 2001. Nositeľom poistenia v Rumunsku je Národný úrad pre dôchodky a iné práva zo sociálneho poistenia (Casa National de Pensii si Alte Drepturi de Asigurari Sociale – CNPAS).

Dôchodkové poistenie

Rumunský verejný systém dôchodkového poistenia ponúka ochranu pre prípad staroby, invalidity alebo úmrtia. Na platení poistného sa popri poistencovi a jeho zamestnávateľovi zúčastňuje aj štát.

Systém dôchodkového poistenia sa formou povinného sociálneho poistenia vzťahuje na zamestnancov, zárobkovo činné osoby vykonávajúce činnosť v obdobnom pracovnom pomere ako zamestnanci, štátnych úradníkov, poberateľov dávok v nezamestnanosti a samostatne zárobkovo činné osoby, s výnimkou poľnohospodárov. Samostatne zárobkovo činní poľnohospodári sa môžu v dôchodkovom systéme dobrovoľne poistiť. Do všeobecného dôchodkového systému nepatria advokáti, vojaci z povolania a členovia policajného zboru. Tento okruh osôb patrí do špeciálneho poistného systému.

Dávky verejného poistného systému sú financované z poistného poistencov, zamestnávateľov a štátneho rozpočtu. Poistné zamestnancov sa určuje z hrubej mzdy. Sadzba poistného je v roku 2010 pre zamestnancov 10,5 %. Sadzba poistného zamestnávateľov závisí od pracovných podmienok. V roku 2010 činí táto sadzba pri normálnych pracovných podmienkach 20,8 %, pri osobitných podmienkach 25,8 % a v niektorých špeci-

álnych prípadoch až 30,8 %. Pracovné podmienky sa posudzujú na základe kritérií zdravotného rizika, ktoré sú stanovené štátom. Špeciálne prípady sa týkajú najmä práce baníkov, pracovníkov zaobchádzajúcich s výbušnými látkami, zamestnancov v leteckej doprave alebo aj niektorých umelcov, ako napríklad artistov. Samostatne zárobkovo činné osoby platia poistné zo svojho príjmu samy. Spodná hranica tvorí štvrtinu a horná hranica päťnásobok predpokladaného priemerného hrubého príjmu. Sadzba poistného závisí ako u zamestnancov od pracovných podmienok a je 31,3 %, 36,3 % alebo 41,3 %. Dobrovoľne poistení poľnohospodári platia poistné vo výške 34 %. Poistné nezamestnaných sa určuje na základe sumy dávky v ne-

zamestnanosti. Sadzba poistného zodpovedá sadzbe zamestnanca v normálnych pracovných podmienkach.

Invalidný dôchodok

Systém rumunského invalidného poistenia ponúka ochranu pri čiastočnej alebo úplnej strate schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na nárok na invalidný dôchodok je spravidla potrebné získať určité obdobie dôchodkového poistenia. Jeho rozsah závisí od veku poistenca.

Rumunský systém rozlišuje medzi tromi stupňami invalidity, ktoré sú dôležité pre určenie výšky dôchodkovej dávky. Prvý stupeň invalidity vzniká vtedy, keď poistenec úplne stratil schopnosť pracovať a je odkázaný na trvalú starostlivosť. Druhý stupeň invalidity patrí rovnako vtedy, keď poistenec úplne stratil schopnosť pracovať. Schopnosť samostatne si pomôcť a pohybovať sa však ostáva zachovaná a nie je nutná starostlivosť zo strany inej osoby. Tretí stupeň invalidity vzniká, ak schopnosť poistenca pracovať sa znížila aspoň o polovicu v porovnaní so zdravou osobou, avšak poistenec stále môže vykonávať pracovnú činnosť. Ak invalidita vznikla v dôsledku pracovného úrazu, choroby z povolania, tuberkulózy, rakoviny, AIDS alebo poškodenia v rámci vojenskej služby, na podmienku potrebného obdobia poistenia

Obdobie dôchodkového poistenia potrebné na nárok na invalidný dôchodok	
Vek poistenca	Obdobie dôchodkového poistenia
do 25 rokov	5 rokov
od 25 do 31 rokov	8 rokov
od 31 do 37 rokov	14 rokov
od 43 do 49 rokov	18 rokov
od 49 do 55 rokov	22 rokov
nad 55 rokov	25 rokov

sa neprihliada. Poistenci, ktorí sa stali invalidnými v dôsledku účasti na prevrate v decembri 1989, majú rovnako nárok na invalidný dôchodok nezávisle od získaného obdobia poistenia. Ak vznikla invalidita v dôsledku bežného ochorenia alebo úrazu, ktorý nie je pracovným úrazom, musí byť splnené určité obdobie poistenia. Potrebné obdobie poistenia je od 5 rokov pre 25-ročných poistencov až po 25 rokov obdobia poistenia pre 55-ročných žiadateľov o invalidný dôchodok.

Na nárok na dôchodok postačí, ak je splnená aspoň polovica uvedeného potrebného obdobia, ale suma dôchodku sa tým zníži. Osoby so zdravotným postihnutím, ktoré vzniklo pred vstupom do zamestnania, majú nárok na invalidný dôchodok, aj keď dosiahli len polovicu potrebného obdobia.

Vznik invalidity posudzujú špecializovaní lekári rumunskej Sociálnej poisťovne. Odvolanie proti lekárskeму posudku je možné podať do 30 dní v príslušnej pobočke CNPAS. Ak je predpoklad, že sa zdravotný stav dôchodcu zlepší, vykonávajú sa pravidelné kontroly v intervaloch od 6 do 12 mesiacov prostredníctvom pobočiek CNPAS. Dôchodca má nárok dať si svoj zdravotný stav prešetriť, napríklad ak sa jeho stav zhoršil.

Starobný dôchodok

Rumunský systém poistenia vypláca starobný dôchodok, ak poistenec dosiahol dôchodkový vek a získal potrebné obdobie dôchodkového poistenia. Za určitých podmienok, napríklad ak ide o náročné zamestnanie alebo o dlhé obdobie poistenia, môže poistenec požiadať o dôchodok aj predčasne.

Medzi rumunské dôchodkové dávky v starobe patrí riadny starobný dôchodok, starobný dôchodok so zníženým dôchodkovým vekom, predčasný starobný dôchodok a predčasný čiastočný starobný dôchodok. O posledné dve dávky je však podľa novej právnej úpravy možné požiadať do 31. decembra 2010. Po tomto dátume sa už neuplatňujú, ale nároky, ktoré vznikli alebo o ktoré poistenec požiadal pred týmto dátumom, patria naďalej.

Dôchodkový vek na nárok na riadny starobný dôchodok sa od roku 2001 do decembra roku 2014 zvyšuje pre ženy z 57 na 60 rokov a pre mužov zo 62 na 65 rokov. Ženy, ktoré sa narodili v roku 1955, môžu tak odísť do dôchodku najskôr vo veku 60 rokov a muži narodení v roku 1950 najskôr vo veku 65 rokov.

Poberatelia riadneho starobného dôchodku môžu naďalej pracovať. Pri odložení nároku na dôchodok sa neskôr dávka zvyšuje. Na nárok na dôchodok je potrebné dosiahnuť tiež minimálne potrebné obdobie dôchodkového poistenia. Je rovnaká pre mužov aj ženy a stúpa v závislosti od zvyšovania veku odchodu do dôchodku.

Vek poistenca a potrebné obdobie dôchodkového poistenia			
Ženy	Muži	Potrebné obdobie dôchodkového poistenia	
		Roky	Mesiace
Mesiac a rok narodenia	Mesiac a rok narodenia		
august 1951	august 1946	12	8
september 1951	september 1946	12	8
október 1951	október 1946	12	10
november 1951	november 1946	12	10
december 1951	december 1946	12	10
január 1952	január 1947	13	0
február 1952	február 1947	13	0
marec 1952	marec 1947	13	0
apríl 1952	apríl 1947	13	2
máj 1952	máj 1947	13	2
jún 1952	jún 1947	13	2
júl 1952	júl 1947	13	4
august 1952	august 1947	13	4
september 1952	september 1947	13	4
október 1952	október 1947	13	6
november 1952	november 1947	13	6
december 1952	december 1947	13	6
január 1953	január 1948	13	8
február 1953	február 1948	13	8
marec 1953	marec 1948	13	8
apríl 1953	apríl 1948	13	10
máj 1953	máj 1948	13	10
jún 1953	jún 1948	13	10
júl 1953	júl 1948	14	0
august 1953	august 1948	14	0
september 1953	september 1948	14	0

Okrem minimálneho potrebného obdobia pozná rumunský systém poistenia tiež takzvané plné obdobie poistenia. Tú je potrebné zohľadniť napríklad v prípade skoršieho odchodu do dôchodku. Aj plné obdobie poistenia sa od roku 2001 do roku 2014 postupne zvyšuje, a to pre ženy z 25 na 30 rokov a pre mužov z 30 na 35 rokov.

Dôchodok so zníženým dôchodkovým vekom patrí

- osobám, ktoré pracujú v osobitných alebo špeciálnych podmienkach,
- ženám, ktoré majú viacero detí,
- osobám, ktoré boli zdravotne postihnuté pred vstupom do poistenia,
- iným zákonom stanoveným skupinám osôb.

Dôchodkový vek závisí od toho, do ktorého okruhu osôb žiadateľ o dávku patrí.

Na nárok na predčasný starobný dôchodok

treba presiahnuť minimálne obdobie poistenia o desať rokov a o dávku možno požiadať najskôr päť rokov pred riadnym odchodom do dôchodku. O predčasný čiastočný dôchodok je možné požiadať vtedy, ak nebolo splnené obdobie potrebné na predčasný starobný dôchodok.

Pozostalostný dôchodok

Nárok na pozostalostnú dávku majú deti a pozostalý manžel alebo manželka, ak bol zomretý dôchodcom alebo splnil podmienky nároku na dôchodok. Rozvedený manžel, rozvedená manželka alebo životný partner nemajú nárok na pozostalostnú dávku.

Deti majú nárok na dávku do dovŕšenia 16. roku veku, prípadne do ukončenia štúdia, avšak najdlhšie do 26. roku veku. Ak je dieťa poberateľom invalidného dôchodku k 16. roku veku alebo počas štúdia, patrí pozostalostný dôchodok počas celého obdobia trvania invalidity.

Pozostalý manžel a pozostalá manželka musia spĺňať tieto podmienky:

- manželstvo musí trvať aspoň 10 rokov a pozostalá osoba musí dosiahnuť vek riadneho odchodu do dôchodku,
- manželstvo musí trvať minimálne jeden rok a pozostalá osoba musí byť invalidná v prvom alebo druhom stupni invalidity, pričom na vek sa neprihliada,
- na vek pozostalej osoby sa neprihliada, ak sa zomretý staral o živobytie, smrť vznikla v dôsledku pracovného úrazu, choroby z povolania alebo tuberkulózy a pozostalý manžel (manželka) nemá príjem z vlastnej činnosti alebo má príjem nižší než štvrtina priemerného hrubého príjmu v hospodárstve,
- na vek pozostalej osoby sa neprihliada, ak sa zomretý staral o živobytie, pozostalý manžel (manželka) sa k dátumu úmrtia staral o viacero detí vo veku do sedem rokov a nemá príjem z vlastnej činnosti alebo má príjem nižší než štvrtina priemerného hrubého príjmu v hospodárstve; nárok zaniká, ak najmladšie dieťa dosiahne 7. rok veku.

Ak nie je splnená žiadna z uvedených podmienok, patrí pozostalostná dávka 6 mesiacov, ak má manžel alebo manželka príjem nižší než štvrtina priemerného hrubého príjmu v hospodárstve.

Pozostalostná dávka pre jednu pozostalú osobu patrí vo výške 50 % dôchodku zomretého, na ktorý mal alebo by mal nárok. Pre dve pozostalé osoby patrí dávka spolu vo výške 75 % a pre tri a viac osôb vo výške 100 % dôchodku zomretého.

Mgr. Adrián Terek

odbor záležitostí EÚ a zahraničných vzťahov
Sociálna poisťovňa, ústredie

Starobné dôchodkové sporenie v otázkach a odpovediach

Sporenie a rodičovská dovolenka

Za obdobie od marca 2009 až doteraz nemám postúpené príspevky na starobné dôchodkové sporenie na mojom osobnom dôchodkovom účte. Môj zamestnávateľ, u ktorého som zamestnaná od 1. apríla 2007, riadne a včas platí odvody do Sociálnej poisťovne. Od 1. januára 2004 do 18. júla 2006 som bola na rodičovskej dovolenke.

V registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia ste evidovaná ako osoba starajúca sa o dieťa do jeho veku šesť rokov od 1. januára 2004 do 18. júla 2006 a ako zamestnankyňa od 1. apríla 2007 doteraz. Registračný list fyzickej osoby – odhlášku, s dátumom zániku povinného dôchodkového poistenia k 18. júlu 2006, ste predložili až 27. marca 2009. Z toho vyplýva, že príspevky na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky“) z poistného vzťahu osoby starajúcej sa o dieťa do jeho veku šesť rokov za obdobie od 19. júla 2006 boli postúpené na váš osobný dôchodkový účet bez právneho dôvodu.

Podľa § 28a ods. 1 zákona č. 43/2004 Z. z. o starobnom dôchodkovom sporení a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 310/2006 Z. z. (ďalej len „zákon o starobnom dôchodkovom sporení“) ak Sociálna poisťovňa postúpila dôchodkovej správcovskej spoločnosti príspevky vo vyššej sume, ako patrili, Sociálna poisťovňa zúčtuje sumu zodpovedajúcu rozdielu medzi postúpenou sumou príspevkov a správnu sumou príspevkov so sumou príspevkov, ktoré postúpi po zistení tejto skutočnosti.

Príspevky z poistného vzťahu zamestnankyne sa nepostupujú na váš osobný dôchodkový účet, pretože prebieha zúčtovanie neoprávnené postúpených príspevkov z poistného vzťahu osoby starajúcej sa o dieťa do jeho veku šesť rokov podľa § 28a ods. 1 zákona o starobnom dôchodkovom sporení až do ich vzájomného vyrovnania. Zúčtovanie príspevkov sa skončí, keď súčet kladných úhrad príspevkov bude vyšší ako súčet záporných úhrad príspevkov.

Podpis zmluvy a účasť na sporení

Dňa 19. apríla 2010 som s dôchodkovou správcovskou spoločnosťou uzatvorila zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, na ktorej základe mi vznikla účasť na starobnom dôchodkovom sporení až od 1. júna 2010. Žiadam vás o preverenie správnosti tohto postupu a o posun vzniku mojej účasti na skorší dátum.

Podľa § 15 zákona o starobnom dôchodkovom sporení fyzickej osobe uvedenej v § 14 ods. 1 a 3 vzniká prvá účasť na starobnom dôchodkovom sporení od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola zmluva o starobnom dôchodkovom sporení zapísaná do registra zmlúv o starobnom dôchodkovom sporení (ďalej len „register zmlúv“), a zaniká dňom zániku dôchodkového poistenia podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“).

V informačnom systéme Sociálnej poisťovne sa zistilo, že zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, ktorú ste uzatvorili 19. apríla 2010, dôchodková správcovská spoločnosť poslala Sociálnej poisťovni prvýkrát 3. mája 2010. Sociálna poisťovňa zapísala zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení do registra zmlúv v deň, keď ju dôchodková správcovská spoločnosť zaslala. Prvá účasť na starobnom dôchodkovom sporení vám na základe zmluvy vznikla 1. júna 2010, t. j. v súlade s § 15 zákona o starobnom dôchodkovom sporení od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola zmluva o starobnom dôchodkovom sporení zapísaná do registra zmlúv.

Preto nie je možné posunúť vznik vašej prvej účasti na starobnom dôchodkovom sporení na skorší dátum. Prvá účasť na starobnom dôchodkovom sporení vám vznikla v lehote ustanovenej zákonom o starobnom dôchodkovom sporení.

Druhá materská dovolenka a príspevky na účet

Podľa výpisu z môjho osobného dôchodkového účtu mám za máj 2009 pripísaný príspevok v nižšej sume a od júna 2009 mi chýbajú príspevky na tomto účte. V uvedenom období som čerpala materskú dovolenku s druhým dieťaťom, ktorá nadväzovala na materskú dovolenku a rodičovskú dovolenku s prvým dieťaťom.

Podľa § 14 ods. 5 písm. a) zákona o starobnom dôchodkovom sporení sa na starobnom dôchodkovom sporení môže zúčastniť sporiteľ, ktorý je povinne dôchodkovo poistený z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa do jeho veku šiestich rokov podľa osobitného predpisu alebo z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení jeho veku šiestich rokov podľa osobitného predpisu. Podľa § 14 ods. 5 písm. c) zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2009 sa na starobnom dôchodkovom sporení môže zúčastniť sporiteľ, ktorý je povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba, za ktorých poistné na dôchodkové poistenie platí štát počas poskytovania materského podľa osobitného predpisu.

V súlade s § 64 ods. 4 prvej vety zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2008 je sporiteľ povinný oznámiť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, že sa rozhodol zúčastniť sa na starobnom dôchodkovom sporení z dôvodu uvedeného v § 14 ods. 5 písm. a) alebo b) najneskôr v deň podania prihlášky na dôchodkové poistenie z tohto dôvodu.

Podľa § 64 ods. 4 druhej vety zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2009 je sporiteľ povinný oznámiť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, že sa rozhodol zúčastniť sa na starobnom dôchodkovom sporení podľa § 14 ods. 5 písm. c) najneskôr do 30 dní odo dňa, v ktorom nadobudlo právoplatnosť rozhodnutie o priznaní materského.

V registri poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia ste evidovaná ako osoba starajúca sa o dieťa do jeho veku šesť rokov od 23. januára 2007 do 22. mája 2009 a od 5. decembra 2009 doteraz a ako zamestnankyňa v čase poskytovania materského od 23. mája 2009 do 4. decembra 2009. Na vaše meno a rodné číslo nie je evidované oznámenie sporiteľa, že chce byť účastníkom na starobnom dôchodkovom sporení z dôvodu uvedeného v § 14 ods. 5 písm. a) zákona o starobnom dôchodkovom sporení, ani oznámenie sporiteľa, že sa chce zúčastniť na starobnom dôchodkovom sporení z dôvodu uvedeného v § 14 ods. 5 písm. c) zákona o starobnom dôchodkovom sporení.

Z toho, čo sme uviedli, vyplýva, že príspevky z poistného vzťahu zamestnankyne v čase poskytovania materského za obdobie od 23. mája 2009 do 4. decembra 2009 neboli postúpené na váš osobný dôchodkový účet preto, lebo ste nesplnili povinnosť ustanovenú v § 64 ods. 4 druhej vety zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2009.

Keďže poistný vzťah osoby starajúcej sa o dieťa do jeho veku šesť rokov je registrovaný od 23. januára 2007, t. j. pred 1. januárom 2008, nevzťahuje sa na vás povinnosť podľa § 64 ods. 4 prvej vety zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2008. Príspevky z poistného vzťahu osoby starajúcej sa o dieťa do veku šesť rokov za obdobie od 23. januára 2007 do 22. mája 2009 Sociálna poisťovňa postúpila. Riadna starostlivosť o dieťa trvá nepretržite od 23. januára 2007, preto sa na vás nevzťahuje povinnosť sporiteľky podľa § 64 ods. 4 prvej vety zákona o starobnom dôchodkovom sporení v znení účinnom od 1. januára 2008 a príspevky od 5. decembra 2009 vám patria.

Povinnosti zamestnávateľa a chýbajúci príspevok na účte

Sociálna poisťovňa mi nepostúpila príspevok za apríl 2010. Mój zamestnávateľ plní vždy svoje odvodové povinnosti voči Sociálnej poisťovni.

Podľa § 226 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa je povinná postúpiť príspevky na bežný účet dôchodkového fondu príslušnej dôchodkovej správcovskej spoločnosti do desiatich dní od priradenia platby príspevkov sporiteľovi a do 45 dní od ich priradenia na účet Sociálnej poisťovne v štátnej pokladnici, najskôr však odo dňa splatnosti týchto príspevkov.

Podľa § 241 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa neplatí penále za obdobie, za ktoré nepostúpila príspevky alebo tieto príspevky postúpila v nižšej sume z dôvodu, že zamestnávateľ nesplnil povinnosť ustanovenú v § 231 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení (t. j. nepredložil pobočke Sociálnej poisťovni výkaz poistného a príspevkov za príslušný kalendárny mesiac v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov) najneskôr do uplynutia 45 dní odo dňa splnenia tejto povinnosti zamestnávateľom.

Mesačný výkaz poistného a príspevkov za apríl 2010 zamestnávateľ predložil 23. júna 2010, po lehote splatnosti poistného a príspevkov, ktoré odvádzal. Poistné a príspevky za apríl 2010 uhradil 31. mája 2010, v lehote splatnosti ním odvádzaného poistného a príspevkov. Odvádzané poistné a príspevky boli za uvedené obdobie splatné 31. mája 2010.

Sociálna poisťovňa príspevok za apríl 2010 postúpila na váš osobný dôchodkový účet 28. júla 2010 (do 45 dní odo dňa predloženia výkazu poistného a príspevkov). V súlade s § 241 ods. 2 písm. c) zákona o sociálnom poistení pre nesplnenie povinnosti zamestnávateľa ustanovenej v § 231 ods. 1 písm. f) zákona o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa za uvedené obdobie neplatí penále.

Výpis z osobného dôchodkového účtu

Od 1. mája 2010 som sporiteľom starobného dôchodkového sporenia. Chcel by som požiadať o zaslanie výpisu z môjho osobného dôchodkového účtu. Je táto služba spoplatnená?

Podľa § 94 ods. 5 zákona starobnom dôchodkovom sporení je dôchodková správcovská spoločnosť povinná zaslať sporiteľovi výpis z jeho osobného dôchodkového účtu k poslednému dňu kalendárneho roka, a to najneskôr do dvoch mesiacov po uplynutí kalendárneho roka. Dôchodková správcovská spoločnosť, z ktorej sporiteľ prestupuje do inej dôchodkovej správcovskej spoločnosti, je povinná zaslať sporiteľovi výpis z jeho osobného dôchodkového účtu ku dňu, ktorý predchádza dňu prestupu do inej dôchodkovej správcovskej spoločnosti, najneskôr do 15 dní odo dňa prestupu. Dôchodková správcovská spoločnosť, do ktorej sporiteľ prestupuje z inej dôchodkovej správcovskej spoločnosti, je povinná do 15 dní odo dňa prestupu zaslať výpis z jeho osobného dôchodkového účtu v sume zodpovedajúcej aktuálnej hodnote osobného dôchodkového účtu zo dňa prestupu. Vyhotovenie a zaslanie týchto výpisov dôchodková správcovská spoločnosť sporiteľovi nespoplatňuje. Podľa § 94 ods. 9 a 10 zákona o starobnom dôchodkovom sporení je príslušná dôchodková správcovská spoločnosť povinná zaslať sporiteľovi aktuálny výpis z osobného dôchodkového účtu na požiadanie kedykoľvek do 15 pracovných dní od doručenia písomnej žiadosti sporiteľa. Náklady na zaslanie výpisu u osobného dôchodkového účtu častejšie ako v lehotách podľa § 94 ods. 5 zákona o starobnom dôchodkovom sporení uhrádza sporiteľ v hotovosti.

Dôchodková správcovská spoločnosť zriadi a vedie každému sporiteľovi, s ktorým uzatvorí zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, jeho osobný dôchodkový účet. Zasielanie výpisov z osobných dôchodkových účtov sporiteľov patrí medzi povinnosti dôchodkových správcovských spoločností, Sociálna poisťovňa túto povinnosť nemá.

Dôchodková správcovská spoločnosť, s ktorou ste uzatvorili zmluvu o starobnom dôchodkovom sporení, vám v súlade s § 94 ods. 5 zákona o starobnom dôchodkovom sporení zašle výpis z vášho osobného dôchodkového účtu najbližšie začiatkom roka 2011 a okrem toho kedykoľvek, keď o to písomne požiadate.

Mgr. Zuzana Hudíková
odbor výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Práca v USA a povinné nemocenské a dôchodkové poistenie

Od 5. 5. 2007 som držiteľom oprávnenia na výkon činnosti autorizovaného architekta, ktoré mi vydala Slovenská komora architektov. Na základe zákonom stanovenej výšky príjmu mi ako samostatne zárobkovo činnéj osobe 1.7.2009 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie. Dňa 10.6.2010 som uzatvoril pracovnú zmluvu so zamestnávateľom so sídlom v Spojených štátoch amerických na pracovnú pozíciu projektový manažér – architekt. Výkon práce je na území Spojených štátov amerických. Má táto skutočnosť vplyv na moje povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie?

V zmysle § 21 ods. 4 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 310/2006 Z. z. (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie zaniká vždy samostatne zárobkovo činnéj osobe uvedenej v § 5 písm. b) a c) dňom zániku týchto oprávnení a samostatne zárobkovo činnéj osobe uvedenej v § 5 písm. c) odo dňa vzniku pracovného pomeru, v ktorom na výkon činnosti je povinná mať oprávnenie podľa osobitného predpisu, ak od tohto dňa podľa svojho vyhlásenia nevykonáva činnosť samostatne zárobkovo činnéj osoby uvedenej v § 5 písm. c).

Otázky týkajúce sa vzniku pracovného pomeru upravuje zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce. Pôsobnosť Zákonníka práce sa vzťahuje na pracovnoprávne vzťahy medzi zamestnancami vykonávajúcimi prácu na území Slovenskej republiky a zahraničným zamestnávateľom, ako aj medzi cudzincami

a osobami bez štátnej príslušnosti pracujúcimi na území Slovenskej republiky a zamestnávateľmi so sídlom na území Slovenskej republiky, ak právne predpisy o medzinárodnom súkromnom práve neustanovujú inak.

Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov stanovuje, že pomery z pracovnej zmluvy sa spravujú – pokiaľ sa účastníci nedohodnú na niečom inom – právom miesta, kde pracovník vykonáva prácu. Ak však pracovník vykonáva prácu v jednom štáte na základe pracovného pomeru s organizáciou, ktorá má sídlo v inom štáte, je rozhodujúce právo sídla organizácie, okrem prípadu, že by šlo o osobu, ktorá má bydlisko v štáte, kde sa práca vykonávala.

Keďže vykonávate prácu v Spojených štátoch amerických, z uvedeného právneho stavu vyplýva, že váš pracovný pomer sa spravuje právom štátu výkonu práce, t. j. americkým právom, pod podmienkou, že ste sa so

zamestnávateľom nedohodli, že pomery z pracovnej zmluvy sa budú spravovať slovenskými právnymi predpismi. V prípade uplatňovania amerického práva sa potom na vás nevzťahuje ustanovenie § 21 ods. 4 písm. b) zákona o sociálnom poistení. To znamená, že vznikom vášho pracovného pomeru spravujúceho sa americkým právom vám 10. 6. 2010 nezaniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie samostatne zárobkovo činnéj osoby.

Poberanie podpory v nezamestnanosti a platenie poistného

Ktoré odvody do Sociálnej poisťovne si musí fyzická osoba počas poberania dávky v nezamestnanosti platiť sama a ktoré jej hradí štát?

Na základe zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) fyzická osoba v období poberania dávky v nezamestnanosti nie je povinná sociálne poistená a za predpokladu, že nie je ani dobrovoľne sociálne poistená, nie je povinná platiť poistné na sociálne poistenie. Ani štát neplatí poistné na sociálne poistenie za fyzickú osobu v období poberania dávky v nezamestnanosti.

Ak má fyzická osoba záujem byť v období poberania podpory v nezamestnanosti sociálne poistená, má možnosť využiť inštitút dobrovoľného sociálneho poistenia. Dobrovoľne nemocensky poistenou osobou, dobrovoľne dôchodkovo poistenou osobou ale-

bo dobrovoľne poistenou osobou v nezamestnanosti môže byť podľa zákona fyzická osoba po dovŕšení veku 16 rokov, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt, povolenie na prechodný pobyt alebo povolenie na trvalý pobyt. Dobrovoľne nemocensky poistenej osobe, dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe a dobrovoľne poistenej osobe v nezamestnanosti vzniká nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie a poistenie v nezamestnanosti odo dňa prihlásenia sa na tieto poistenia, najskôr odo dňa podania prihlášky, a zaniká dňom odhlásenia sa z týchto poistení, najskôr odo dňa podania odhlášky. Prihlášku na dobrovoľné poistenie podáva fyzická osoba miestne príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, t. j. poboč-

ke Sociálnej poisťovne podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby, na tlačive Registračný list fyzickej osoby – prihláška.

Za obdobie, počas ktorého bola fyzická osoba zaradená do evidencie nezamestnaných občanov a nevyužila inštitút dobrovoľného dôchodkového poistenia, má možnosť dodatočne zaplatiť poistné na dôchodkové poistenie.

Mgr. Andrea Zahoranová
odbor výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Povinné dôchodkové poistenie v Nemecku a dobrovoľné dôchodkové poistenie na Slovensku

Pracoval som v Nemecku, kde som bol povinne dôchodkovo poistený od 23. 10. 2000 do 31. 10. 2005. Zároveň som bol v tomto období dobrovoľne dôchodkovo poistený na Slovensku. Vzhľadom na moje povinné dôchodkové poistenie v Nemecku je možné, aby mi Sociálna poisťovňa vrátila poistné na dôchodkové poistenie, ktoré som odviezol na Slovensku od 23. 10. 2000 do 31. 10. 2005?

Podľa zákona NR SR č. 274/1994 Z. z. o Sociálnej poisťovni v znení účinnom do 31. decembra 2003 osoby, ktoré boli zárobkovo činné v cudzine a ktoré mali trvalý pobyt na území Slovenskej republiky, mohli platiť poistné na dôchodkové zabezpečenie, ak medzinárodná zmluva neustanovovala inak.

Prvého decembra 2003 nadobudla platnosť Zmluva medzi Slovenskou republikou a Spolkovou republikou Nemecko o sociálnom zabezpečení, avšak táto zmluva nerieši súbeh povinného dôchodkového poistenia v Nemecku a dobrovoľného dôchodkového poistenia na Slovensku.

S účinnosťou od 1. januára 2004 podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov fyzická osoba, ktorá k 31. decembru 2003 bola dobrovoľne zúčastnená na dôchodkovom zabezpečení, sa považovala aj po tomto dni za dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu. Dobrovoľne dôchodkovo poistenej osobe zaniká dôchodkové poistenie dňom odhlásenia sa z tohto poistenia, najskôr odo dňa podania odhlásky.

Vaše povinné dôchodkové poistenie v Ne-

mecku v období od 23. októbra 2000 do 30. apríla 2004 teda nemalo vplyv na platenie poistného na dôchodkové zabezpečenie a dôchodkové poistenie na dobrovoľnom základe podľa slovenských právnych predpisov. To znamená, že za toto obdobie vám nie je možné vrátiť zaplatené poistné na dôchodkové zabezpečenie a poistné na dôchodkové poistenie.

Vznikom členstva Slovenskej republiky v Európskej únii 1. mája 2004 sa na Slovenskú republiku vzťahujú právne predpisy Európskej únie vrátane legislatívy v oblasti sociálneho zabezpečenia. Odvtedy v zmysle článku 15 ods. 2 Nariadenia Rady (EHS) č. 1408/71 zo 14. júna 1971 o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia na zamestnancov, samostatne zárobkovo činné osoby a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa pohybujú v rámci spoločenstva, v znení účinnom do 30. apríla 2010 (ďalej len „nariadenie“) v prípade, že sa pri uplatnení právnych predpisov dvoch alebo viacerých členských štátov EÚ prekrývalo obdobie poistenia, pri súbehu povinného poistenia a dobrovoľného poistenia sa na osobu vzťahoval výlučne systém povinného

poistenia a pri dvoch alebo viacerých systémoch dobrovoľného alebo voliteľného nepretržitého poistenia mohla dotknutá osoba vstúpiť iba do systému dobrovoľného alebo do systému voliteľného nepretržitého poistenia podľa toho, ktorý si zvolila.

Avšak na základe článku 15 ods. 3 nariadenia v súvislosti s invaliditou, starobou a smrťou (dôchodky) mohla daná osoba vstúpiť do systému dobrovoľného poistenia členského štátu, aj keď sa na ňu povinne vzťahovala legislatíva iného členského štátu, ak bolo takéto prekrývanie prípustné v prvom členskom štáte.

Keďže nariadenie vám umožňovalo byť v období od 1. mája 2004 do 31. októbra 2005 povinne dôchodkovo poistený podľa nemeckých právnych predpisov a súčasne byť dobrovoľne dôchodkovo poistený podľa slovenských právnych predpisov, nie je možné za toto obdobie vrátiť vám zaplatené poistné na dôchodkové poistenie.

JUDr. Anna Kučová
odbor výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Sirotský dôchodok obojstranne osirelého dieťa

Mám 21 rokov a študujem na vysokej škole. V súčasnosti poberám sirotský dôchodok po mojej matke (169,30 eura mesačne) a chcem si uplatniť nárok na sirotský dôchodok po mojom otcovi, ktorý ku dňu smrti poberal predčasný starobný dôchodok, pričom po priznaní predčasného starobného dôchodku už nikde nepracoval. Budem mať nárok na výplatu dvoch sirotských dôchodkov v plnej sume alebo bude jeden z nich vyplácaný v nižšej sume?

Podľa § 77 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov suma sirotského dôchodku po poistencovi, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok je 40 % predčasného starobného dôchodku, na ktorý mal zomretý nárok ku dňu smrti.

V § 81 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov sú uvedené všetky situácie, v ktorých sa z dôvodu súbehu nároku na výplatu dvoch alebo viacerých dôchodkov vyšší (najvyšší) z nich vypláca v plnej sume a nižší (nižšie) v sume jednej polovice. V predmetnom ustanovení nie je upravená situácia, keď má poistenc

nárok na výplatu iba dvoch sirotských dôchodkov, čo znamená, že v takom prípade zásada, podľa ktorej sa v prípade súbehu nároku na dva dôchodky vyšší z nich vypláca v plnej sume a nižší v sume jednej polovice, neplatí.

Z uvedeného vyplýva, že sirotský dôchodok po matke sa bude naďalej vyplácať v nezmenenej sume (169,30 eura mesačne) a ak vám vznikne nárok na sirotský dôchodok a jeho výplatu aj po otcovi, jeho suma sa určí ako 40 % zo sumy predčasného starobného dôchodku ktorý sa ku dňu smrti vyplácal Vášmu otcovi.

K úprave sumy sirotského dôchodku oboj-

stranne osirelého dieťaťa, ktoré nepoberá žiadny iný dôchodok, môže dôjsť výlučne v súlade s § 81 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. v prípade, ak by po zomretom vznikol nárok na výplatu viacerých pozostalostných dôchodkov a ich úhrnná suma by presiahla sumu dôchodku zomretého. V takomto prípade sa suma všetkých pozostalostných dôchodkov po jednom poistencovi pomerne zníži tak, aby ich súčet nepresiahol sumu dôchodku zomretého

Odbor metodiky dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

Vrátenie poistného a spätné priznanie starobného dôchodku

Aký je postup pri vyplňaní žiadosti o vrátenie poistného na sociálne poistenie zaplatené bez právneho dôvodu, ak bol zamestnancovi priznaný starobný dôchodok späťne od 12. marca 2010?

Ak bol zamestnancovi priznaný starobný dôchodok, nevzťahuje sa na neho poistenie v nezamestnanosti a neplatí poistné na invalidné poistenie [§ 19 ods. 3 písm. b) a § 128 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov].

V prípade, že za predchádzajúce rozhodujúce obdobia zamestnávateľ odvodil poistné na sociálne poistenie, na ktorého platenie a odvod nebol právny dôvod (teda v tomto prípade preto, že zamestnancovi bol priznaný starobný dôchodok), považuje sa toto poistné za poistné zaplatené bez právneho dôvodu. Zamestnávateľ, ako odvádzateľ poistného, požiada podľa § 145 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení Sociálnu poisťovňu o vrátenie poistného, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu. Vzor žiadosti o vrátenie poistného, ktoré bolo zaplatené bez právneho dôvodu, je zverejnený na internetovej stránke Sociálnej poisťovne www.socpoist.sk. Podľa tohto vzoru zamestnávateľ spracuje svoju žiadosť o vrátenie poistného. Pri vyplňaní tejto žiadosti je potrebné, aby dodržal štruktúru údajov podľa vzoru žiadosti.

Ak bol zamestnancovi späťne priznaný starobný dôchodok (nestačí, že o starobný dôchodok iba požiadal), zamestnávateľ predloží príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne žiadosť o vrátenie poistného zaplateného bez

právneho dôvodu. Táto žiadosť musí obsahovať údaje, ktoré sú uvedené vo vzore žiadosti. Aj keď žiada vrátiť poistné na sociálne poistenie za viac kalendárnych mesiacov, predloží jednu žiadosť. V tejto žiadosti uvedie údaje za každý kalendárny mesiac, za ktorý žiada vrátiť poistné na sociálne poistenie, osobitne a ku každému kalendárnemu mesiacu uvedie aj súhrn poistného a príspevkov za všetkých zamestnancov.

V prípade spätného priznania starobného dôchodku zamestnancovi od 12. marca 2010 údaje za kalendárny mesiac marec 2010 uvedie takto:

Vymeriavací základ na platenie poistného na invalidné poistenie a vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti ako pôvodný údaj bude vymeriavací základ vykázaný v pôvodnom výkaze poistného a príspevkov za marec 2010. Nový údaj bude vymeriavací základ, ktorý zamestnanec dosiahol od 1. marca 2010 do 11. marca 2010. Poistné na invalidné poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti za zamestnanca a za zamestnávateľa bude tvoriť poistné, vypočítané z vymeriavacieho základu za obdobie od 1. marca 2010 do 11. marca 2010 podľa platných sadzieb poistného na sociálne poistenie.

Ak zamestnávateľ odvodil poistné, na ktorého platenie a odvod nebol právny dôvod ani za mesiac apríl 2010, máj 2010, jún 2010, júl 2010 a august 2010, postupuje takto:

Vymeriavací základ na platenie poistného na invalidné poistenie a vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti ako pôvodný údaj bude vymeriavací základ vykázaný v pôvodnom výkaze poistného a príspevkov za apríl 2010 (máj, jún, júl, august 2010). Nový údaj pre vymeriavací základ na platenie poistného na invalidné poistenie a vymeriavací základ na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti bude 0 eur, keďže zamestnanec mal priznaný starobný dôchodok počas celého mesiaca apríl 2010 (máj, jún, júl, august 2010) a počas tohto obdobia sa na neho nevzťahuje poistenie v nezamestnanosti a neplatí poistné na invalidné poistenie. Preto bude poistné na invalidné poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti za zamestnanca a za zamestnávateľa 0 eur. Nový údaj o počte zamestnancov pre poistné na invalidné poistenie a pre poistné na poistenie v nezamestnanosti sa zníži o zamestnanca, ktorému bol priznaný starobný dôchodok

Mgr. Andrea Zahoranová
odbor výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Mapovanie trhu práce – výzva i nevyhnutnosť

Miera nezamestnanosti na Slovensku v tomto roku predstavuje takmer 15 %. Počet ľudí bez práce prekročil hranicu 400 000 a 50 % z nich sú dlhodobo (viac ako jeden rok) nezamestnaní. Je to jedno z najvyšších čísel v rámci Európskej únie. Zámer podporiť tvorbu nových pracovných miest prostredníctvom aktívnych opatrení na trhu práce sa darí naplňať iba čiastočne, keďže asi štvrtina z existujúcich štátnych dotácií a príspevkov sa nevyužíva. Výdavky na politiku trhu práce v SR dosahujú len 0,59 % hrubého domáceho produktu (HDP). Pritom priemer v štátoch EÚ je 1,9 % HDP a niektoré štáty, ako napríklad Dánsko či Belgicko, vynakladajú na tento účel až 3 % HDP. Nielen toto sú však problémy, s ktorými sa nová vláda musí ponašovať.

Odborníci Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania (European Centre for the Development of Vocational Training – Cedefop) tvrdia, že nám chýba systém mapovania potrieb trhu práce a takisto systém monitorovania prieskumu vzdelávacích potrieb. Vzhľadom na finančné nástroje, ktoré určili rezorty financií a školstva, gymnáziá a vysoké školy sa snažia získať čo najviac študentov, pretože im to garantuje prežitie. Navyše v prípade mladých ľudí sa množia názory, že len ten, kto má vysokoškolský diplom, je potrebný a dokáže sa v konkurenčnom prostredí aj presadiť.

A tak nám každoročne pribúda absolventov vysokých škôl, mnohí z nich si však na domácej pôde len ťažko nachádzajú uplatnenie. Podľa údajov Štatistického úradu SR z celkového počtu pracujúcich (nielen vysokoškolákov a mladých ľudí) si v druhom štvrtroku 2010 našlo prácu v zahraničí 5,6 %, teda 130,5 tisíca. Ich počet sa medziročne zvýšil o 4,7 %. Slovenskí občania pracovali najmä v Českej republike – 41 % – a v Rakúsku – 18,5 %. Najvyšší úbytok nastal vo Veľkej Británii – o 3,1 tisíca – a v Maďarsku – o 1,9 tisíca. Ich počet sa naopak zvýšil v Rakúsku o 5,2 tisíca. Faktom však je, že v súčasnej dynamickej situácii na trhu práce je ťažké predpovedať budúce potreby pracovnej sily. Napriek tomu by to mala byť jedna z priorit rezortu školstva – prispôbovať štruktúru študentov tak, aby po niekoľkoročnom štúdiu mohli pracovať vo svojom odbore. Mladí ľudia nemajú dostatok informácií o tom, aké zručnosti bude vyžadovať trh o 10 – 15 rokov, a preto o potrebe prognózovať vývoj na trhu práce s dôrazom na žiadane profcie nemožno pochybovať.

Čo s učňovským a odborným vzdelávaním?

V Európskej únii dnes žije 75 miliónov občanov vo veku 25 až 64 rokov, ktorí majú nízku kvalifikáciu, a takmer polovica z nich je ekonomicky neaktívnych. Podľa tvrdenia odborníkov Európskeho strediska pre rozvoj odborného vzdelávania miera zamestnanosti nízko-kvalifikovaných ľudí postupne rastie a podobný vývoj možno očakávať aj na Slovensku. Na našom pracovnom trhu bude čoraz väčší dopyt po mladých ľuďoch s nižšou kvalifikáciou a hrozí, že ponuka nebude dostatočná.

Zdá sa, že chýba celková koncepcia učňovského a odborného školstva, ktorá by vychádzala z budúcich potrieb trhu práce. Investori upozorňujú už dnes napríklad na nedostatok kvalifikovaných remeselníkov. Ministerstvá a rôzne podnikateľské subjekty sa to často snažia kompenzovať rekvalifikačnými kurzami, tie však nemôžu nahradiť denné vzdelávanie v dvoj-, troj-, či štvorročných učebných a študijných odboroch na stredných odborných školách a učilištiach. Problémom je neraz aj nedostatok pedagogických pracovníkov. Budúci remeselníci by mali mať väčšie možnosti vykonávať prax priamo vo firmách a podnikateľia, ktorí im to umožnia, by mali byť viac zvýhodnení.

V prípade, že nedôjde k podstatným zmenám v učňovskom a odbornom vzdelávaní, v priebehu budúcich troch – štyroch rokov počty záujemcov o získanie špecifickej remeselnej zručnosti podľa odhadu odborníkov poklesnú o 3 500, čo predstavuje 35 %. V súčasnosti firmám a podnikateľským subjektom chýbajú konkrétne napríklad kvalifikovaní obrábачi kovov, zámočníci, ale aj mladí ľudia v ďalších strojárskych a stavbárskych odboroch. Potrebujeme však, aby mali nielen zručnosti založené na najnovších technologických poznatkoch, ale aby získali aj podnikateľského ducha, ktorý by im umožnil presadiť sa v ostrom konkurenčnom prostredí.

Pomôcť by mohli aj nové iniciatívy EÚ, či už ide o program Nové zručnosti pre nové pracovné miesta (New skills for new jobs), ktorý je zameraný na rozvoj správnych zručností podporujúcich inováciu a kvalitu, ale aj nastavenie novej vízie do roku 2020 v rámci stratégie Európa 2020. Investície do zručností by, podľa Cedefopu, mali byť rozsiahle a inteligentné, pričom treba užšie prepojiť vzdelanie, odbornú prípravu a prácu. Inak reálne hrozí, že nielen gymnáziá či vysoké školy, ale aj stredné odborné školy síce vychrlia nových absolventov, tí však iba rozšíria armádu tých, ktorí si na trhu práce nenájdu miesto.

Nezamestnanosť aj v roku 2011

Medzinárodný menový fond (MMF) nedávno zverejnil výsledky svojho ekonomického výhľadu (World Economic Outlook). Podľa neho je boj proti nezamestnanosti kľúčovou politickou úlohou po tom, čo sa globálna ekonomi-

ka začala spamätávať z recesie. MMF predpokladá, že aj napriek tomu, že vyspelé krajiny sa opäť dostali na dráhu rastu tvoriaceho pracovné miesta, nezamestnanosť zostane ich vážnym problémom aj v roku 2011. Slovensko sa síce po ťažkej kríze pomaly vracia k hospodárskemu rastu, vládný kabinet pod vedením premiérky Ivetky Radičovej však avizoval nevyhnutnosť uskutočniť viaceré zmeny.

Pôjde napríklad o Zákonník práce a ďalšie pracovnoprávne predpisy s cieľom spružniť trh práce, ako to vyplýva zo schváleného programového vyhlásenia. Vláda sa zaviazala motivovať zamestnávateľov k podpore pracovnej klímy zameranej na zladenie pracovných a rodičovských povinností. Chce tiež znížiť neprimerané náklady zamestnávateľov, a to tým, že zruší súbeh výpovednej lehoty a odstúpného. Privilegiá odborov považuje vládný kabinet za nepodstatné, plánuje rozšíriť možnosť uzatvárať vzájomné dohody medzi zamestnávateľmi a zamestnancami na operatívne riešenie zmien pracovných podmienok. Zrušiť sa má tiež súčasný právny stav, ktorý umožňuje rozširovanie záväznosti kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa bez súhlasu príslušného zamestnávateľa pri rešpektovaní platných medzinárodných dohôd. Za pozitívne možno označiť, že vláda chce zaviesť tzv. medzitrh práce, a to formou kombinácie práce a dávok pre dlhodobo nezamestnaných. V súčasnosti je totiž pre viaceré skupiny nezamestnaných ekonomicky nevýhodné pracovať. Kabinet sa zaväzuje zainteresovať zamestnávateľov na vytváraní nových pracovných miest pre dlhodobo nezamestnaných úľavami na poistnom na sociálne poistenie a zdravotné poistenie a ďalšími opatreniami. Majú vytvoriť motivačné prostredie nielen pre domácich, ale aj pre zahraničných podnikateľov. Pozitívnym krokom môže tiež byť zavedenie konkurencie pre štátne služby zamestnanosti.

Ak sa podarí súčasnej vláde splniť väčšinu svojich záväzkov z programového vyhlásenia, Slovensko by v ďalších rokoch mohlo okrem hospodárskeho rastu zaznamenať aj pokles nezamestnanosti, aj keď určite nie výrazným tempom.

Karol Palkovič
publicista

Slovenskí dôchodcovia sú blízko hranice chudoby

Dôchodcovia sú jednou z najrozsiahlejších komunit v každej spoločnosti. Majú za sebou poväčšine viac ako 40 rokov aktívnej pracovnej činnosti. V prípade slovenských dôchodcov situácia nebola jednoduchá. Väčšina z nich nepracovala v ideálnych pracovných podmienkach, ani zdravotná starostlivosť nebola na svetovej úrovni. Spôsob ich oddychu a obnovy síl bol tiež zvláštny v tom, že aj v čase oddychu skôr pracovali pri stavbe domu a na rôznych brigádach. Len pomerne malá časť sa skutočne relaxovala s cieľom obnoviť svoju pracovnú silu

Zvláštne sa najmä v poslednom dvadsiat-ročí vyvíjala aj legislatíva v oblasti dôchodkového zabezpečenia. Množstvo novelizácií zákona v tomto období nevydáva svedectvo o jeho kvalitnej príprave, ale ani o kvalitných novelizáciách. Desiatky z nich, ktoré mali priniesť pozitívne zmeny, skôr priniesli ďalšie problémy. Tak sme sa dočkali dnešného stavu, že vlastne máme na Slovensku tri základné kategórie dôchodcov – starodôchodcov (do dôchodku odišli do konca roku 2003), novodôchodcov (do dôchodku išli po 1. 1. 2004) a predčasných dôchodcov (po novelizácii zákona a vzniku tejto kategórie). Samozrejme, každá táto kategória má ešte viacero podskupín podľa ďalších uskutočnených úprav. Je neobvyklé, ak sa v štáte vypočítavajú dôchodky podľa rozličných pravidiel, ktoré často pre dôchodcu z predchádzajúceho obdobia znamenajú finančný rozdiel až v tisícoch slovenských korún v ich neprospech. Je to zvláštne, ale na Slovensku je to tak.

Pozrime sa teraz, aká je súčasná realita finančného postavenia dôchodcov a čo sa navrhuje na jej riešenie. Kategória starodôchodcov (okolo 730-tisíc ľudí k 31. 12. 2010) má priemerný dôchodok 299,7 eura. Kategória novodôchodcov (asi 198-tisíc ľudí) má priemerný dôchodok 373 eur. Priemer dôchodkov ku koncu minulého roku je teda 315,3 eura. Tieto čísla viedli mnohých analytikov ku konštatovaniu, že slovenskí dôchodcovia sú blízko hranice chudoby. Pri čítaní týchto údajov si možno poviete, veď ja poznám dôchodcu s dôchodkom oveľa vyšším. Áno, sú. Koľko ich však na Slovensku máme? Určite výrazne prevažuje tá druhá strana.

A teraz, aké riešenia sa navrhujú. Prvé najvýraznejšie opatrenie, ktoré sa už objavilo v jasných kontúrach, je zmena spôsobu valorizácie dôchodkov. Roky trvalo, pokiaľ sa od náhodilosti prešlo k určitému presnému pravidlu valorizácie. Súčasný tzv. švajčiarsky model valorizácie pri výpočte percenta valorizácie vychádza z rastu inflácie a rastu priemernej mzdy v národnom hospodárstve Sloven-

skej republiky. Číselne sa berie polovica z rastu inflácie a polovica z rastu miezd. Nie je to ideálny, ale v našich pomeroch celkom slušný model valorizácie. Pomohol v tom, že dôchodky aspoň do určitej miery kopírovali rast miezd, a tak Slovensko nikdy nepadlo pod hranicu 40 %, ktorú stanovila Medzinárodná organizácia práce ako minimálny pomer medzi dôchodkom a priemernou mzdou v národnom hospodárstve. Novo navrhovaný model bude vychádzať len z inflácie v danom roku a ignorovať už bude rast platov. Čo to prinesie? Jednoznačne pokles reálnych dôchodkov. Rôzni analytici však tvrdia, že valorizácia predsa infláciu pokrýva. Áno, ale aj pri takomto stave pri súčasnom spotrebnom koši (nerobí rozdiel medzi občanmi v produktívnom veku a dôchodcami) môže viesť k poklesu reálnej hodnoty dôchodku. Veď aj pri oficiálnej deflácií môžu ceny potravín vzrásť napr. o 10 %. Iste nemusím presvedčať, že dôchodca už menej kupuje predmety dlhodobej spotreby, potraviny však potrebuje denne.

Často v poslednom období čítam, že v dôchodkovom systéme sa začína uplatňovať rovnosť. V organizácii, ktorú zastupujem – Jednote dôchodcov na Slovensku – to určite nepreferujeme. Vychádzame zo zásady, že prvok zásluhovosti je daný už pri výpočte dôchodku. Nepovažujeme za prijateľné, aby sa napr. zásluhovosť zvyšovala valorizáciami. Preto sme prijali myšlienku, že percentuálne prostriedky získané pri valorizácii treba medzi dôchodcov rozdeliť rovnakou sumou. V tom vidíme skutočnú solidaritu medzi dôchodcami s nízkymi a dôchodcami s vyššími dôchodkami. Až tak sa podarí prerušiť zvyšovanie rozdielu medzi najvyššími a najnižšími dôchodkami a zastaviť tzv. roztváranie nožníc. Zdôrazňujeme, že solidarita sa bude uplatňovať aj cez novonavrhovaný model, je aktuálna. Až na to, že všetci dostanú oproti pôvodnému modelu menej – aj chudobnejší, aj bohatší dôchodcovia.

Osobitnou kapitolou sú predčasní dôchodcovia. Inštitút predčasného starobného dô-

chodku bol v čase jeho vzniku možno myslenný úprimne. Ak občan v pred dôchodkovom veku prišiel o zamestnanie, dlhodobo ho nemohol nájsť a nemal iné riešenie, určite si siahol po predčasnom dôchodku. Aj najlepšie mienená pomoc však vždy natrafí aj na ľudí s menej čestnými úmyslami. Tak sa mohlo stať, že predčasnými dôchodcami sa stávali ľudia, ktorí vôbec neprestali pracovať a popri jeho poberaní ďalej poberali aj mzdu. Sme za to, aby predčasní dôchodcovia pri zachovaní pracovnej činnosti prerušili zo zákona poberanie predčasného dôchodku. Ak znovu prídu o prácu, predčasný dôchodok sa im obnoví. Zároveň súhlasíme s tým, aby sa im odpracované obdobie dopočítalo do budúceho starobného dôchodku.

RNDr. Kamil Vajnorský
Jednota dôchodcov na Slovensku

Čo zaznamenali agentúry

Za viac ako 126 545 ľudí platí príspevky štát

Bratislava 8. novembra (TASR) – Za takmer 9 % ľudí sporiacich si na dôchodok v druhom pilieri platí príspevky štát. Ide tak o viac ako 126-tisíc sporeteľov z celkového počtu takmer 1,44 milióna. Vyplýva to zo správy o hospodárení Sociálnej poisťovne (SP) od januára do septembra tohto roka.

Za sporeteľov štátu tak SP odvieďla do dôchodkových správcofských spoločností za tri štvrtky tohto roka 40,51 milióna eur. Celkovo vrátane penále postúpila na starobné dôchodkové sporenie 606,80 milióna eur. Prítom však na príspevkoch vybrala iba 539,08 milióna eur.

Problémom sú tak ľudia, ktorí si príspevky neplatia sami. Najviac ich je práve takých, za ktorých platí štát, teda 126 545. Ide o občanov, ktorí sa starajú o deti, poberajú materskú dávku či vykonávajú osobnú asistenciu osobám s ťažkým zdravotným postihnutím.

Menej je sporeteľov, za ktorých odvádza príspevky samotná Sociálna poisťovňa, konkrétne 24 122. Za poberateľov úrazovej renty a doplatky za poberateľov invalidného dôchodku odvieďla poisťovňa od januára do septembra tohto roka sumu 173 000 eur.

Celkovo si v druhom pilieri spori viac ako 1,44 milióna ľudí. Ich počet od začiatku tohto roka ku koncu septembra stúpol o 4 773. SP tiež evidovala k 30. septembru 205 608 žiadostí o prestup do inej správcofskej spoločnosti, z ktorých bolo realizovaných 160 865 prestupov.

Bez práce sú najmä mladí ľudia

Bratislava 1. novembra (SITA) – Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny evidovali ku koncu septembra tohto roka najviac nezamestnaných vo veku od 20 do 29 rokov. Išlo o 113,4-tisíc osôb. Druhou najpočetnejšou skupinou ľudí bez práce boli osoby vo veku od 30 do 39 rokov, a to v počte 85,4-tisíc. Vo veku 40 až 49 rokov zaznamenali úrady práce ku koncu tretieho štvrtka 79,1-tisíc uchádzačov o zamestnanie a vo veku 50 až 59 rokov nemalo prácu 82,9-tisíc nezamestnaných. Do kategórie nezamestnaných vo veku do 19 rokov sa zaradilo takmer 8,7-tisíc osôb a vo veku nad 60 rokov išlo takmer o 7,5-tisíc ľudí bez práce. Vyplýva to z podrobných štvrtročných štatistík o nezamestnanosti na Slovensku, ktoré zverejnilo Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Najviac nezamestnaných mladých ľudí vo veku od 20 do 29 rokov je v Prešovskom kraji a Košickom kraji. Úrady práce v Prešovskom kraji mali vo svojej evidencii ku koncu septembra spolu takmer 24,5-tisíc nezamestnaných patriacich do tejto vekovej kategórie, v Košickom kraji bolo v tomto veku evidovaných 20,6-tisíc nezamestnaných. Naopak, najmenej mladých ľudí bez práce bolo ku

koncu prvého polroka v Bratislavskom kraji, Trnavskom kraji a Trenčianskom kraji. V Bratislavskom kraji išlo o 5,6-tisíc nezamestnaných ľudí vo veku od 20 do 29 rokov, v Trnavskom kraji bolo v tejto vekovej kategórii takmer 9-tisíc nezamestnaných a v Trenčianskom kraji 10,5-tisíc nezamestnaných.

Miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku ku koncu septembra medzimesačne vzrástla o 0,23 percentuálneho bodu na 12,42 %. Medziročne sa miera evidovanej nezamestnanosti minulý mesiac upravila smerom nadol o 0,03 percentuálneho bodu. Úrad práce ku koncu minulého mesiaca evidovali 333 841 nezamestnaných, ktorí mohli okamžite nastúpiť do práce. Oproti koncu augusta to znamená rast o 6 374 osôb a medziročne je to zvýšenie o 3 981 osôb.

Celkový počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie predstavoval ku koncu septembra 377 007 osôb. Ide o medzimesačný rast o 6 336 osôb a medziročné zvýšenie o 8 986 uchádzačov o zamestnanie. Miera nezamestnanosti počítaná z celkového počtu registrovaných uchádzačov o zamestnanie na konci septembra predstavovala 14,03 %. Oproti koncu augusta vzrástla o 0,24 percentuálneho bodu, v porovnaní s koncom septembra 2009 je to zvýšenie o 0,14 percentuálneho bodu.

Proti zmenám v treťom pilieri

Bratislava 28. októbra (TASR) – Petíciu proti plánovaným zmenám v doplnkovom dôchodkovom sporení podpísalo doposiaľ vyše 160 000 občanov. Petičný výbor začal zbierať podpisy 4. októbra 2010 so zámerom získať minimálne 100 000 podpisov a petíciu potom odovzdať Národnej rade (NR) SR.

Petičný výbor zaslal petíciu ako reakciu na návrh novely zákona o sociálnom poistení, ktorá má zahrnúť do vymeriavacieho základu celý zdaniteľný príjem zamestnanca vrátane príspevkov, ktoré mu do tretieho piliera poskytuje zamestnávateľ. Takáto novela by podľa petičného výboru a Asociácie doplnkových dôchodcovských spoločností (ADDS) znamenala faktickú likvidáciu sporenia.

Zrušením doterajšej odvodovej výnimky na doplnkové dôchodkové sporenie sa má podľa rezortu financií odstrániť neodôvodnené privilégiu tohto sporenia pred inými a s tým súvisiaca deformácia trhu. Naopak, ADDS argumentuje, že ak by mal byť tretí pilier štandardnou súčasťou komerčného dôchodkového sporenia, tak by sa museli odstrániť zo zákona všetky regulačné povinnosti, ktoré doplnkové dôchodkové spoločnosti majú.

Tento návrh posunuli poslanci na parlamentnej schôdzi 12. októbra 2010 do druhého čítania. Koaličný poslanec a niekdajší minister práce Ľudovít Kaník (SDKÚ-DS) označil túto zmenu za absurdnú. „V druhom čítaní predložíme návrh na to, aby sme túto zá-

ležitosť upravili, aby sme neodstránili všetky faktory, ktoré zabezpečujú, že toto sporenie existuje,“ pripomenul. Ubezpečil, že tento systém sporenia nebude ohrozený.

Slovensku pomohla vyššia produktivita práce

Viedeň/Bratislava 31. októbra (TASR) – Kríza a euro donútili slovenský priemysel výrazne zvýšiť produktivitu práce. Aj vďaka tomu patrí Slovenská republika v súčasnosti k najrýchlejšie rastúcim ekonomikám na starom kontinente. Eurozóna síce rozpad nehrozí, no Slovensko v budúcnosti môže doplatiť na to, že odmietlo pôžičku Grécku.

Aj o tom hovoril v rozhovore v rámci nového projektu TASR Osobnosti: Tváre a myšlienky hlavný ekonóm Viedenského inštitútu pre medzinárodné ekonomické porovnávanie Peter Havlik.

O finančnej a hospodárskej kríze sa vo svete hovorí od druhej polovice roku 2008. Ako je svet na tom v súčasnosti? Dostali sme sa už z najhoršieho?

To najhoršie je už za nami. Vo väčšine krajín Európskej únie (EÚ) sa od jesene 2009 ekonomika už oživuje. V niektorých krajinách je už hospodársky rast pomerne vysoký, napríklad v Nemecku, ktoré je najsilnejšou ekonomikou EÚ a zároveň aj jej ťahúňom. Z toho profituje aj Slovensko, Česká republika a Poľsko, teda krajiny, ktoré majú silné zahraničnoobchodné väzby na nemeckú ekonomiku.

Slovensko ešte v rokoch 2007 a 2008 dosahovalo veľmi silný hospodársky rast. Ku kladnému výsledku sa opäť vrátil v tomto roku, no v najlepšom prípade približne na polovičnú úroveň, akú malo pred krízou. Znamená to, že časy vysokých hospodárskych prírastkov, blížiacich sa k desiatim percentám, sú už za nami?

Podľa môjho názoru takýto vysoký rast ekonomiky v najbližších rokoch nemožno očakávať. Jedným z dôvodov je pomerne komplikovaná situácia vo finančnom sektore. Banky budú oveľa opatrnejšie pri poskytovaní úverov a to má vplyv na mieru rastu v hospodárstve. Ďalším dôvodom je, že väčšina štátov si potrebuje dať do poriadku verejnú financie. Budú musieť znížiť mieru zadlženosti a schodky verejných financií. Musia pristupovať ku škrtom v rozpočtoch, k úsporným opatreniam a to má tiež negatívny vplyv na mieru rastu v ekonomike. Štúdia Medzinárodného menového fondu (MMF) hovorí o tom, že ak viacero štátov robí restriktívne opatrenia naraz, tak ich efekt sa globálne zosilní. Preto v najoptimistickejšom variante by som v najbližších rokoch na Slovensku počítal s rastom ekonomiky na úrovni 3 až 5 percent.

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

Vydáva:

Sociálna poisťovňa
Ročník XXXXII
ISSN 1337-9844
EV 2891/09

Adresa:

Sociálna poisťovňa, ústredie
komunikačný odbor
Ul. 29. augusta 8 – 10
813 63 Bratislava 1
Tel.: + 421 (2) 59 248 776
Fax: + 421 (2) 59 248 720
<http://www.socpoist.sk>

Zodpovedná za vydanie:

Mgr. Lýdia Výborná
Tel.: +421 59 248 525
e-mail: lydia.vyborna@socpoist.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bálintová
JUDr. Milan Kučo
Mgr. Jarmila Misárošová
JUDr. Soňa Oslanská
JUDr. Anna Kučová
JUDr. Timea Vörösová
Mgr. Lýdia Výborná

Cena výtlačku: 1 € (30,126 Sk)
Vychádza: 12-krát do roka
Ročné predplatné: dohodou

Jazyková úprava:

PhDr. Magdaléna Štofová

Dizajn, grafická úprava a tlač:

Graphic Media Group, a. s.

Použité snímky:

archív Sociálnej poisťovne, Stockexpert,
Fotolia, Adrián Terek, Ján Luky

Predplatné a inzercia:

GRAPHIC MEDIA GROUP, a. s.
Zámocká 30
811 01 Bratislava
Bc. Martina Haluzová
Tel.: + 421 (38) 53 00 756
e-mail: predplatne@gmgroup.sk
inzercia@gmgroup.sk
číslo účtu: 2691461955/0200 VÚB

Neobjednané rukopisy sa nevracajú.

Autorské práva vyhradené.

Akékoľvek rozmnožovanie textu,
fotografií a grafov vrátane údajov
v elektronickej podobe je možné len
s predchádzajúcim súhlasom vydavateľa.

Stretnutie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne s významnými dodávateľskými partnermi

Vyváženie vzájomnej spolupráce a hľadanie jej optimálnych foriem dominovali na stretnutí generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Ľuboša Lopatku s najväčšími dodávateľskými partnermi Sociálnej poisťovne. Podujatie sa uskutočnilo v stredu 10. 11. 2010 v Bratislave na pôde Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ako ocenili viacerí prítomní, išlo o prvé stretnutie tohto druhu po dlhých rokoch.

Pozvanie generálneho riaditeľa Sociálnej poisťovne Ľ. Lopatku prijali takmer štyri desiatky predstaviteľov firiem a spoločností z celého Slovenska, ktoré významne prispievajú k zabezpečeniu výkonu inštitúcie svojimi dodávkami tovarov, služieb, ale aj vlastného know-how.

Ľ. Lopatka informoval prítomných o usku-točnených a plánovaných zmenách v ústredí aj v pobočkách Sociálnej poisťovne, ktoré by mali sfunkčniť výkon celej inštitúcie. Prezentoval im predstavy o kooperácii na zákla-

de zdieľania spoločných hodnôt a partnerstva, v ktorom nemôže byť miesto pre neprijateľné praktiky ako sú predražovanie dodávok či ignorancia k nákladom Sociálnej poisťovne. Mali by v ňom dominovať slušnosť a čestnosť, adekvátna cena a platobné podmienky. „Spolu sa podieľajme na obnove Sociálnej poisťovne a rešpektujme pravidlá ko-existencie“, apeloval na zúčastnených dodávateľských partnerov generálny riaditeľ Ľ. Lopatka.

Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne okrem istého desatora, ktoré by malo prispieť k udržateľnosti obchodných vzťahov, ponúkol partnerom priestor na osobnú iniciatívu pri prehodnotení ceny či platobných podmienok. Avizoval tiež rozviazanie zmluvných vzťahov s najvyššími a nezmenenými cenami, ako aj zmeny v riadení verejného obstarávania a nové výberové konania cestou elektronických aukcií.

(lv)

Vážení predplatitelia časopisu Sociálne poistenie !

Na tomto mieste ste zvyčajne nachádzali objednávku na predplatné časopisu, ktorý práve beriete do rúk. Dnes takáto objednávka chýba vzhľadom na to, že ide o predposledné číslo, ktoré dostávate v tlačovej verzii. Nielen finančná situácia vydavateľa, ale najmä snaha priblížiť časopis väčšiemu počtu čitateľov umocnili rozhodnutie pozastaviť jeho vydávanie v tlačovej podobe a prinášať vám ho od januára budúceho roku - pod rovnakým názvom ako doteraz- na webovej stránke Sociálnej poisťovne www.socpoist.sk už len v elektronickej verzii.

Snahou Sociálnej poisťovne je, aby náš spoločný časopis ani v tejto forme nestratil na odbornosti, aktuálnosti a dôveryhodnosti.

Prosíme vás preto, aby ste nám ani firme Graphic Media Group neposielali objednávky na rok 2011. O tom, kde novú verziu nášho časopisu a v akej forme nájdete, vás budeme informovať v poslednom, dvanástom čísle a samozrejme na adrese www.socpoist.sk

Ďakujeme za vašu doterajšiu priazeň a veríme, že si k nám nájdete cestu aj v budúcnosti.

Redakcia

Tabuľka platenia poistného od 1. júla 2010

		Nemocenské poistenie	Dôchodkové poistenie		Poistenie v nezamestnanosti	Garančné poistenie	Úrazové poistenie 7)	Rezervný fond 8)	Spolu
			starobné	invalidné					
Zamestnanec	Sadzba poistného	1,4 %	4 %	3 % **	1 % ***				
	Maximálny VMZ 2)	1 116,75 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura				
	Suma poistného	15,60 eura	119,10 eura	89,30 eura	29,70 eura				253,70 eura
Zamestnávateľ	Sadzba poistného	1,4 %	14 %	3 % **	1 % ***	0,25 % *	0,8 6)	4,75 %	
	Maximálny VMZ 2)	1 116,75 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura	1 116,75 eura	neobmedzený	2 978,00 eura	
	Suma poistného	15,60 eura	416,90 eura	89,30 eura	29,70 eura	2,70 eura		141,40 eura	695,60 eura 7)
Povinne poistená SZČO 3)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **				2 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eura	319,58 eura	319,58 eura				319,58 eura	
	Suma poistného	14,00 eura	57,50 eura	19,10 eura				6,30 eura	96,90 eura
	Maximálny VMZ 2)	1 116,75 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura				2 978,00 eura	
	Suma poistného	49,10 eura	536,00 eura	178,60 eura				59,50 eura	823,20 eura
Dobrovoľne poistená osoba 4)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **	2 % ***			4,75 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eura	319,58 eura	319,58 eura	319,58 eura			319,58 eura	
	Suma poistného	14,00 eura	57,50 eura	19,10 eura	6,30 eura			15,10 eura	112,00 eura
	Maximálny VMZ 2)	1 116,75 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura	2 978,00 eura			2 978,00 eura	
	Suma poistného	49,10 eura	536,00 eura	178,60 eura	59,50 eura			141,40 eura	964,60 eura
Štát 5)	Sadzba poistného		18 %	6 %				2 %	
	Sadzba poistného		18 %						
Sociálna poisťovňa	Sadzba poistného		18 %						
		Za poberateľov úrazovej renty do dovŕšenia dôchodkového veku alebo do priznania predčasného starobného dôchodku							

1) minimálny vymeriavací základ = za obdobie od 1. januára 2010 do 31. decembra 2010 je určený pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu vo výške 44,2 % jednej dvanásťnásť všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na sociálne poistenie, t. j. 319,58 eur. Minimálny vymeriavací základ pre zamestnanca už s účinnosťou od 1. januára 2010 na účely sociálneho poistenia nie je upravený, avšak zamestnávateľ má naďalej podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona o minimálnej mzde zamestnanca

2) maximálny vymeriavací základ platný od 1. júla 2010 - nemocenské poistenie, garančné poistenie = 1 116,75 eur - dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, rezervný fond solidarity = 2 978,00 eur

3) od 1. júla 2010, resp. od 1. októbra 2010 vzniká povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie tým samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorých príjem (bez odpočítania výdavkov) bol za rok 2009 vyšší ako 12-násobok minimálneho vymeriavacieho základu (12 x 319,58 eur = 3 834,96 eur), teda vyšší ako 3 834,96 eur

4) dobrovoľne poistená osoba si vymeriavací základ v zákonom stanovených hraniciach určuje sama a môže si vybrať všetky druhy poistenia alebo len jedno z nich; pokiaľ platí dobrovoľne dôchodkové poistenie, je povinná platiť aj poistné do rezervného fondu solidarity. Dobrovoľne nemocensky poistená osoba, dobrovoľne dôchodkovo poistená osoba a dobrovoľne poistená osoba v nezamestnanosti môže zmeniť vymeriavací základ najskôr po uplynutí šiestich mesiacov od posledného určenia vymeriavacieho základu touto osobou, pričom poistné sa platí zo zmeneného vymeriavacieho základu od prvého dňa kalendárneho me-

siaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom sa zmena vymeriavacieho základu písomne oznámila Sociálnej poisťovni.

5) štát platí poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za - fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti, - fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení šiestich rokov jeho veku a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti, - fyzickú osobu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie a fyzickú osobu, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne, v rozsahu najviac 12 rokov a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tohto opatrovania alebo výkonu osobnej asistencie, - povinne nemocensky poisteného zamestnanca a samostatne zárobkovo činnú osobu, v období, v ktorom sa im poskytuje materské

6) do 31. decembra 2011 platí zamestnávateľ poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8% z vymeriavacieho základu zamestnanca

7) k celkovej sume poistného je potrebné pripočítať aj poistné na úrazové poistenie, ktoré sa vypočíta zo skutočného vymeriavacieho základu zamestnanca, z dôvodu, že vymeriavací základ na platenie poistného na úrazové poistenie zamestnávateľom nie je obmedzený najvyššou výškou,

8) sadzba poistného do rezervného fondu solidarity v období od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010 je pre povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 2 % z vymeriavacieho základu. * na účely úrazového poistenia a garančného poistenia je zamestnávateľom aj právnická alebo fyzická osoba, pre ktorú zamestnanec vykonáva prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

** invalidné poistenie neplatí: poistenc, ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku a zamestnávateľ za zamestnanca, ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku

*** poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na: a) zamestnanca podľa osobitného predpisu (napríklad § 102 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudoch a prísediaciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 517/2008; § 146 ods. 3 zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch), b) zamestnanca, ktorý je fyzická osoba vo výkone väzby a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce, c) fyzickú osobu, ktorej bol priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

Poznámka: Suma poistného na jednotlivé druhy poistenia a poistného do rezervného fondu solidarity sa určuje z vymeriavacieho základu vždy samostatne. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé eurocenty nahor. Jednotlivé sumy poistného sa zaokrúhľujú na desať eurocentov nadol.

BANER S POTLAČOU

12€/m²

Len u nás
veľkoplošná
tlač za
bezkonkurenčné
ceny!!!

uvedená cena je bez DPH a platí pri odbere nad 6 m²
tel.: 0905 363 000 | e-mail: info@gmgroup.sk | web: www.gmgroup.sk

g. graphic media group
reklamná agentúra